

בית משפט לענייני משפחה בקריית שמונה

ת"ע 62923-08-19 גמזו נ' האפוטרופוס הכללי מחוז חיפה והצפון ואח'

ת"ע 20584-09-19

בפני כבוד השופט רן ארנון

**** ת"ז **** ואח'

תובעים

נגד

**** ת"ז ****

נתבעת

פסק דין

בפניי התנגדות למתן צו ירושה אשר הועברה אליי על ידי כבוד הרשמת לענייני ירושה בנצרת.

המתנגדת עתרה להכיר בה כבת זוגו ("ידועה בציבור") של המנוח **** ז"ל וכפועל יוצא מכך כזכאית לרשת אותו על פי דין בהתאם להוראות סעיף 10 וסעיף 55 לחוק הירושה.

השאלה שיש להכריע בה היא האם בעת פטירתו, הייתה המתנגדת בגדר בת זוג של המנוח על פי התנאים הקבועים בסעיף 55 לחוק הירושה.

הצדדים

****

1.

ז"ל ת.ז. **** (להלן: "המנוח") הלך לבית עולמו ביום 24.05.2019. מאחר והמנוח, שלא היה נשוי ולא היו לו ילדים, לא הותיר אחריו צוואה, הוגשה בנצרת ביום 02.07.19 בקשה למתן צו ירושה אחר המנוח על ידי אחיו, מר ****, בשם התובעים, לפיה אחיו ואחייניו יורשים את מלוא העיזבון (להלן: "התובעים").

ביום

2.

30.07.19 הוגש כתב התנגדות לבקשה לצו ירושה, על ידי הגב' ****, בטענה כי היא והמנוח היו בני זוג וידועים בציבור משך למעלה מ- 20 שנה ועד למועד פטירתו, משכך היא יורשת על פי דין של המנוח וזוכה בעיזבון, בהתאם לחלקה על פי חוק הירושה. (להלן: "הנתבעת").

בית משפט לענייני משפחה בקריית שמונה

ת"ע 62923-08-19 גמזו נ' האפוטרופוס הכללי מחוז חיפה והצפון ואח'

ת"ע 20584-09-19

לאחר

3.

שהתקיימו בפני שני דיוני הוכחות ביום 03.05.21 וביום 04.05.21 בהם נשמעו עדים רבים, קבעתי כי הצדדים יגישו סיכומיהם. עתה, משנאספו אלה לתיק בית המשפט, הגיעה העת לדון ולהכריע בתובענה.

תמצית טיעוני הנתבעת

4. הנתבעת והמנוח ניהלו חיי משפחה ומשק בית משותף. המנוח ראה בה בת זוגו לכל דבר ועניין והביע מפורשות את רצונו כי לאחר אריכות ימיו היא תזכה ברכושו, משכך יש להורות כי היא, כידועה בציבור של המנוח, זוכה בעזבונו בהתאם לחלקה על פי חוק הירושה, תשכ"ה-1965 (להלן: "החוק").

5. התובעים הגישו את הבקשה לצו ירושה שלא בתום לב, תוך הסתרת העובדה שהיא והמנוח היו בני זוג וידועים בציבור למעלה מעשרים שנה ועד למועד פטירת המנוח. אין זה מתקבל על הדעת כי המנוח רצה להוריש עזבונו לתובעים בלבד. קיום צו הירושה יביא לתוצאה בלתי רצויה, שלא תגשים את רצונו של המנוח.

6. הנתבעת הכירה את המנוח בשנת 1991 ובשנת 1996 עברה להתגורר עמו בקיבוץ *** (להלן: "הקיבוץ"), בו המנוח היה חבר. חרף המגורים המשותפים, הנתבעת עצמה לא הייתה מעולם חברת קיבוץ.

7. לטענת הנתבעת, בשנת 2004 החלה לחלוק את מגוריה בין **** לקיבוץ, על מנת לסייע לביתה, אשר סבלה ממחלת הטרשת הנפוצה, בגידול ילדיה. בשנת 2006 עבר המנוח להתגורר עימה בדירתה שב**** ועבד כנהג משאית במאפיית *****. ברם, המנוח מעולם לא עזב רשמית את הקיבוץ והמשיך לשלם את מיסי הקיבוץ על מנת לשמור על זכויותיו בבית שבקיבוץ.

8. בשנת 2014 בעקבות חיכוכים עם נכדה, החליטו הצדדים בצוותא, כי המנוח יעתיק מגוריו לבית אחותו ב****. בשנת 2015 חזר המנוח להתגורר בקיבוץ, בעקבות הצעת עבודה שקיבל לעבוד כנהג להסעת חברי הקיבוץ למרפאות ברחבי הארץ. או אז הוסכם בין המנוח לנתבעת

בית משפט לענייני משפחה בקריית שמונה

ת"ע 62923-08-19 גמזו נ' האפוטרופוס הכללי מחוז חיפה והצפון ואח'

ת"ע 20584-09-19

כי המנוח יתגורר באמצע השבוע בקיבוץ, ובסופי שבוע יבלו יחדיו בבית ב****. בנוסף, וככל שיוכל במסגרת עבודתו, יגיע לביקורים גם באמצע השבוע.

ניהול משק בית משותף

9. לטענת

הנתבעת, עד יומו האחרון ראה המנוח את מקום מגוריו המרכזי ב****. לראייה ברשויות ומוסדות רבים כתובתו של המנוח היתה רשומה ב****.

10. לטענת

הנתבעת, חרף המרחק המשיכו הצדדים לנהל משק בית משותף וזאת עד לפטירתו של המנוח. כך למשל, שילמו יחד עבור ההוצאות השוטפות של הדירה ב****, ערכו יחד קניות לפחות פעם בשבוע, כאשר על חלקן שולם במזומן וחלקן שולמו בכרטיס האשראי של המנוח, יצאו לבלות פעמים רבות במסעדות, בתי קפה, הלכו להופעות וחגגו לנתבעת את יום הולדתה במסעדת ****. להוכחת טענתה צרפה קבלות ופרוט חיובי כרטיס האשראי של המנוח.

טיב היחסים

11. הנתבע

ת טוענת כי בני הזוג חיו חיי משפחה, במסגרתם נהגו לארח את משפחתה בחגים ובשבתות וכן התארחו אצלם, לגרסתה, המנוח היה מקורב מאוד לבנותיה אשר ראו בו כאב, כך למשל כשהבת שלה **** ובעלה עו"ד **** ערכו שיפוץ בביתם, העניק להם סכום של 100,000 ₪ במתנה ומשהמנוח סיפר כי יש בכוונתו לקחת הלוואת גישור לצורך רכישת רכב, מייד נתן לו חתנה, עו"ד **** סך של 20,000 ₪ באותו מעמד.

12. לטענת

הנתבעת, באוקטובר 2019 הייתה מתוכננת לצדדים חופשה זוגית בחו"ל אשר בסופו של דבר לא יצאה אל הפועל, בשל מותו הפתאומי של המנוח במאי 2019. את החופשה הזמין ומימן אחיינו של המנוח, מר ****, שאף מסר עדות בבית המשפט.

13. הנתבע

ת טוענת כי המנוח חפץ להעניק לה את כל שהיה לו, ולראייה, חתם ביום 27.12.18,

בית משפט לענייני משפחה בקריית שמונה

ת"ע 62923-08-19 גמזו נ' האפוטרופוס הכללי מחוז חיפה והצפון ואח'

ת"ע 20584-09-19

חודשים ספורים לפני פטירתו, על הוראה למינוי מוטבים בחברת הביטוח ****, לטובת הנתבעת, כמוטבת היחידה בכספים שצבר בקופה זו. בטפסים שמילא הצהיר על הנתבעת כבת זוגו. לשיטתה דבר המינוי מעיד כי המנוח ביקש לתמוך בה כלכלית, כחלק מהקשר הזוגי עימה. הנתבעת מדגישה כי לא נחקרה לעניין זה ועדותה לא נסתרה.

14. הנתבע

ת מטעימה כי הקיבוץ הכיר בה כבת זוגו של המנוח. לראייה דבר היותם בני זוג ידועים בציבור צוין בעלון הקיבוץ שהוקדש לזכרו. על דלת ביתו בקיבוץ התנוסס השלט **** עד יום מותו של המנוח. כמו כן מכוח היותה של הנתבעת בת זוגו של המנוח, העמיד הקיבוץ לרשותה את דירת המנוח במהלך תקופת האשפוז ונהג אשר הסיעה מדי יום לבית החולים.

15. עוד

נטען בהקשר זה, כי בקשתה לאישור תושבות מהקיבוץ נדחתה, על מנת למנוע חבות הקיבוץ לשלם לה קצבת שארים, ככל שתוכר כבת זוג רשמית של המנוח. לשיטתה של הנתבעת מר ****, אשר שימש מנהל הקהילה בקיבוץ, אישר עובדה זו בעדותו, ממנה עלה כי לקיבוץ אינטרס מובהק שהנתבעת לא תוכר כבת זוגו של המנוח.

16. עוד

נטען כי טרם אשפוזו, ביקש המנוח להעביר את זכויותיו בבית שבקיבוץ אל הנתבעת. טענה זו אושרה בעדותו של מר ****, מטעם התובעים ובעדותו של מר **** מטעמה. הנתבעת ציינה, כי גם אם בפועל לא הועברו הזכויות על שמה, מסיבה כזו או אחרת, עצם כוונת המנוח להעביר לה את זכויותיו מעידה על טיב הקשר הקרוב בין הצדדים וכי עובר למועד פטירתו, המנוח היה מעוניין שבית מגוריו יעבור לרשותה. מכאן כי רצונו של המנוח היה שהנתבעת היא זו אשר תירש אותו.

17. ביחס

לתקופת האשפוז, נטען כי הנתבעת ביקשה ללוות את המנוח לצנתור, אך הוא הפציר בה להישאר עם ביתה. בעת אשפוזו היא היתה היחידה שטיפלה בו, סעדה אותו ימים ולילות בבית החולים בעוד אחיו, ****, הגיע רק בימי שבת וכל דאגתו הייתה נתונה לעיזבון המנוח. הנתבעת ניקתה צואתו, דאגה לניקיונו, עדכנה את משפחתו המורחבת במצבו ולו ידע המנוח את אשר עשתה עבורו היה מוקיר לה על כך.

בית משפט לענייני משפחה בקריית שמונה

ת"ע 62923-08-19 גמזו נ' האפוטרופוס הכללי מחוז חיפה והצפון ואח'

ת"ע 20584-09-19

תמצית טענות התובעים

לעניין טיב היחסים

18. התובע

ים מכחישים את טענות הנתבעת אודות יחסיה עם המנוח. לטענתם הנתבעת לא עמדה בנטל הוכחת התנאים להכיר בה כידועה בציבור של המנוח, כפי שעלה מחקירת עדי הצדדים, כל מטרתה להפיק רווח מירושת המנוח – הא ותו לא.

19. לטענת

התובעים ההתנגדות למתן צו הירושה הייתה פרי תכנון מוקדם, בניסיון להשתלט על רכושו של המנוח. התובעים טוענים כי במסגרת הבקשה עתרה הנתבעת למתן צווים להמצאת מסמכי הרכב של המנוח ופירוט על זכויותיו הכלכליות, עובדה המלמדת כי היא והמנוח לא חיו חיי משפחה, ובוודאי שלא ניהלו משק בית משותף, שאלמלא כן מדוע הנתבעת לא הייתה מיודעת בזכויותיו הכלכליות ובנכסיו של המנוח.

20. על פי

גרסת התובעים, הצדדים הכירו ועברו להתגורר יחד בקיבוץ בשנת 1998. בשנת 2006 עברו ל**** לדירת הנתבעת. בשנת 2013 נפרדו ביוזמת הנתבעת ולמגינת ליבו של המנוח, 6 שנים לפני פטירתו. מאז נשארו בקשרי ידידות בלבד, שאינם מחייבים, לבטח לא ניהלו משק בית משותף. לאחר פרידתם המנוח התגורר בבית אחותו ב****. לאחר מכן העתיק מגוריו לבית אחיינו ****, במושב ****. בשנת 2015 שב להתגורר בגפן בקיבוץ עד יום מותו ונהג לבקר את הנתבעת במסגרת עבודתו כשהגיע למרכז. גרסה זו אושרה לטענתם על ידי ביתה **** ובעלה עו"ד **** בחקירתם. בהמשך עדותו הוסיף עו"ד **** כי הנתבעת לא ביקרה את המנוח בשנים בהן התגורר בקיבוץ והוא היה "בודד מאוד".

21. לטענת

התובעים, בביקוריו במרכז לן המנוח אצל גיסתו, כך גם העיד שכנו הקרוב, מר ****. כמו כן מאז שחזר להתגורר בקיבוץ נהג להתארח פעמים רבות אצל חברו הקרוב, מר **** בקרית שמונה, תמיד לבדו, הנתבעת לא התלוותה אליו בביקורים אלו.

בית משפט לענייני משפחה בקריית שמונה

ת"ע 62923-08-19 גמזו נ' האפוטרופוס הכללי מחוז חיפה והצפון ואח'

ת"ע 20584-09-19

לדידם 22.

של התובעים, על אופי היחסים בין הנתבעת למנוח ניתן ללמוד מעדותו של מר ****, אחיינו של המנוח, לפיה בהיות המנוח ערירי, הכרותו עם הנתבעת היתה אירוע משמח והוא אהב אותה מאוד. בשנים שלאחר הפרידה ביקש את קרבתה אך נענה מצידה בשלילה. הנתבעת העדיפה את משפחתה על פניו. טענתם המרכזית של התובעים היא כי היחסים בין הצדדים היו "מבוססי אינטרס" מצדה של הנתבעת ולא יחסים הדדיים כפי שאפשר לצפות מבני זוג החיים חיי משפחה ומנהלים משק בית משותף. לשיטתם, המנוח אכן אהב את הנתבעת ואולי אף רצה בה כבת זוג, אלא שהיא עצמה לא רצתה בכך והעדיפה לחיות בנפרד ממנו.

עוד 23.

נטען כי מר ****, אחיינו של המנוח, שהעיד מטעם הנתבעת, אינו יכול להעיד על טיב יחסיהם של הצדדים בהקשר המשפחתי מפאת העובדה כי אינו מתגורר בארץ, מעולם לא ביקר את הנתבעת והמנוח בתקופה בה התגוררו יחדיו בקיבוץ ולאחר מכן ב****. הוא אינו מדבר עם מי מהתובעים. עדותו בדבר השתתפותה של הנתבעת בעשרות אירועים משפחתיים נסתרה על ידו בעצמו, נוכח העובדה כי בחקירתו יכול היה להיזכר רק באירוע אחד בו השתתפה הנתבעת - בר המצווה של בנו. מר **** הוזכר בשני סעיפים בלבד בתצהיר הנתבעת, בהקשר לחופשה שהזמין לה ולמנוח בחו"ל ושיחת טלפון שערכה עימו עת התאשפז המנוח. על פי עדותו המנוח הגיע לבקרו עשרות פעמים בחו"ל לבדו, ללא הנתבעת.

עוד 24.

טוענים התובעים כי העדויות מטעם הנתבעת לא תמכו בנטל ההוכחה להכיר בה כידועה בציבור והיו רוויות סתירות - ביתה של הנתבעת, הגב' ****, לא ידעה להסביר את הפער של 14 שנים בין סעי' 8 ל-9 בתצהירה, במישור היחסים בין הצדדים. שכנותיה, הגב' **** והגב' ****, לא ידעו להשיב אם הנתבעת התגוררה עם המנוח ואם ראו את המנוח באסיפות הוועד בחמש שנים האחרונות. לעניין הרישום על שלט ביתה של הנתבעת, מסרו עדויות סותרות. הגב' ****, חברה של הנכדה של הנתבעת, העידה כי בעת ביקורה עם נכדתה של הנתבעת בבית המנוח בקיבוץ, הנתבעת לא היתה שם.

עוד 25.

נטען כי הכספים שהעביר המנוח לביתה של הנתבעת ולבעלה, עו"ד **** בסך 100,000 ₪ ניתנו כהלוואה ולא כמתנה כפי שטענה הנתבעת. לראייה בהעברה הבנקאית שצורפה

בית משפט לענייני משפחה בקריית שמונה

ת"ע 62923-08-19 גמזו נ' האפוטרופוס הכללי מחוז חיפה והצפון ואח'

ת"ע 20584-09-19

לתצהיר של מר ****, צויין כי מטרת ההעברה לשם הלוואה. כמו כן עו"ד **** שילם למנוח 20,000 ₪, כחלק מפירעון ההלוואה.

על תקופת אשפוזו של המנוח

התובע 26.

ים טוענים כי ביום 18.03.19 נכנס המנוח להליך רפואי יזום של צנתור, עליו ידעה הנתבעת, אך בחרה שלא להתלוות אליו. בטפסים אותם נתבקש המנוח למלא, לקראת הליך הצנתור, לא ציין את הנתבעת כאשת קשר מטעמו. ביום 21.03.19, 3 ימים לאחר הצנתור, כשרק בני משפחתו שהו לצד מיטתו, התדרדר מצבו, המנוח לקה בליבו, נזקק להחייאה ונותר מורדם ומונשם עד למועד פטירתו. בסעי' 17 לסיכומים, הוסיפו התובעים כי על פי עדותו של מר ****, חברו של המנוח אשר החזיק בטלפון הנייד שלו בעת אשפוזו, לא די שהנתבעת לא היתה בבית החולים אלא לא נתקבלו שיחות טלפון ממנה.

לטענת 27.

ם לאחר שנודע לנתבעת על מצבו, החלה לבקרו בתדירות גבוהה, לצד בני משפחתו ששהו במשמרות לצדו בבית החולים.

עוד 28.

נטען כי עת היה המנוח מורדם ומונשם הוחדר לו צינור מהפה (פר' 4/5 עמ' 16 ש' 16) משכך גרסת הנתבעת, לפיה סעדה את המנוח בהיותו מורדם ומונשם, בין היתר הוציאה ליחה מפיו בידיה, אינה מתיישבת עם המציאות.

בסעי' 29.

12 לתצהיר **** נטען כי לאחר שאחיו של המנוח, מר ****, הגיש בקשה להתמנות כאפוטרופוס על גופו של המנוח, הגישה הנתבעת התנגדות תוך שהיא עתרה בבקשה משלה ביום 01.05.19, למנותה כאפוטרופסית לרכושו ולגופו של המנוח מבלי לציין את בני משפחתו של המנוח כמשיבים לבקשה, במטרה למנוע מהם לסכל מינויה. בניגוד לגרסתה בתצהיר לפיה הצוות הרפואי פנה אליה ביום 04.04.19 לצורך מינויה כאפוטרופסית.

עוד 30.

נטען כי מועד הגשת הבקשה למינויה כאפוטרופסית, חודש לאחר שצוות בית החולים

בית משפט לענייני משפחה בקריית שמונה

ת"ע 62923-08-19 גמזו נ' האפוטרופוס הכללי מחוז חיפה והצפון ואח'

ת"ע 20584-09-19

לכאורה פנה אליה, מעיד כי כל עניינה היה ברכושו של המנוח ולא במצבו הרפואי. ובפרט שהמינוי לא היה לגוף בלבד אלא לענייני רכוש.

נטען

31.

כי עובר לפטירת המנוח, פנתה הנתבעת לגבי ****, רכזת הרווחה בקיבוץ, לקבלת אישור תושבות בקיבוץ, אך פנייתה נדחתה. עוד נטען כי יום למחרת פטירת המנוח, הודיעה הנתבעת למר ****, אשר הסיעה מטעם הקיבוץ בתקופת אשפוזו של המנוח לבית החולים, כי אין צורך בהסעה, שכן "יש לה עיסוקים", דבר המעיד כי הנתבעת לא היתה קרובה למנוח בעת אשפוזו ולא ידעה על מותו.

לתדה

32.

מת המשפחה, הנתבעת הציגה עצמה כבת זוגו של המנוח בפני הצוות הרפואי, על כן שלחו התובעים מכתב לבית החולים ביום 21.05.19 בו נתבקש הצוות הרפואי שלא למסור מידע כלשהו לנתבעת אודות המנוח.

התובע

33.

ים משיגים לגבי ההוראה שצורפה בדבר מינויה למוטבת של המנוח בחברת הביטוח ****, לטענתם המסמך אינו אותנטי.
ניהול משק בית משותף

לטענת

34.

התובעים, הנתבעת והמנוח לא ניהלו משק בית משותף. עובדה זו אושרה בעדותה של ביתה, הגב' ****, לפיה בתקופה בה חי המנוח בגפו בקיבוץ, כיבס ובישל לעצמו. הנתבעת עצמה העידה כי רכשה את דירתה ב**** מכספה הפרטי והדירה רשומה על שמה בלבד. כל אחד שילם בעצמו על דירתו. בני הזוג ניהלו חשבונות בנק נפרדים ואין בידה של הנתבעת שום מידע אודות מצבו הפיננסי של המנוח.

הנתבע

35.

ת טענה כי המנוח ביצע עימה קניות לביתה ולראייה צירפה לתצהירה תדפיסי פירוט כרטיס האשראי של המנוח. ברם, בחקירתה נאלצה להודות כי המנוח ערך את רוב רובן של הקניות באזור ****, היינו לצרכי ביתו שבקיבוץ.

בית משפט לענייני משפחה בקריית שמונה

ת"ע 62923-08-19 גמזו נ' האפוטרופוס הכללי מחוז חיפה והצפון ואח'

ת"ע 20584-09-19

36. לטענת

התובעים, התמונות המשותפות עם המנוח שצרפה הנתבעת לתצהירה והקבלות לפיהן רכש המנוח מוצרים ושירותים לביתה ב****, מתייחסות לשנים 2003-2008, קרי למעלה מ- 11 שנים טרם מותו של המנוח ואינן רלוונטיות כראייה בגדרי מבחן זה.

37. לטענת

התובעים, הנתבעת והמנוח חיו בהפרדה רכושית. לראייה הנתבעת עצמה העידה במהלך חקירתה כי "מה ששלה שלה ומה ששלו שלו". כמו כן הצהירה כי המנוח אינו נמנה על רשימת יורשיה בצוואתה, אלא רק בנותיה.

38. עוד

טענו התובעים כי, גרסת הנתבעת לפיה לא היא זו שביקשה מהמנוח להעביר את הזכויות של ביתו בקיבוץ על שמה אלא להפך, הוא זה שרצה להעביר לה את זכויותיו, נסתרה בעדותו של חברו הקרוב, מר ****, לדבריו הנתבעת היא זו שביקשה מהמנוח להוריש לה את דירתו ובקשתה זו גרמה לו למפח נפש. בהקשר זה נטען בסעי' 22 לסיכומים מטעם התובעים, כי חרף עיסוקו של עוה"ד **** בתחום המקרקעין, לא ידע האחרון להסביר בחקירתו מדוע המנוח, אשר ראה בו בן משפחה קרוב, לא נעזר בו להעביר לנתבעת את הזכויות בדירה שבקיבוץ לו אכן רצה לעשות כן.

דיון והכרעה

המסגרת הנורמטיבית

39. הסוגיה המרכזית העומדת בפניי להכרעה, היא האם התקיימו במקרה דנא התנאים להגדרת יחסי המנוח והנתבעת כ"ידועים בציבור" בעת פטירתו של המנוח. ודוק: שאלת העיתוי במקרה זה היא השאלה המצויה בליבו של התיק. יחסי הצדדים התפרסו על פני שנים רבות, ברם, יש לבחון את טיב מערכת היחסים כפי שזו הייתה בעת פטירת המנוח והזמנים הקרובים לפטירתו.

40. ראשי

תה של ההכרה בבני זוג כ"ידועים בציבור" במשפט הישראלי, החלה בניסיון להשוות את מעמדם של בני זוג אשר חיים יחד כנשואים, למעמדם של בני זוג נשואים.

בית משפט לענייני משפחה בקריית שמונה

ת"ע 62923-08-19 גמזו נ' האפוטרופוס הכללי מחוז חיפה והצפון ואח'

ת"ע 20584-09-19

41. התנאים לקביעת 'ידועים בציבור' מבוססים על לשון סעיף 55 לחוק הירושה התשכ"ה-1965 (להלן: "חוק הירושה" או "החוק") אשר קובע את זכותם של הידועים בציבור לירושה על פי דין.
42. סעיף 55 לחוק הירושה קובע לאמור: "איש ואשה החיים חיי משפחה במשק בית משותף אך אינם נשואים זה לזה, ומת אחד מהם ובשעת מותו אף אחד מהם לא היה נשוי לאדם אחר, רואים את הנשאר בחיים כאילו המוריש ציווה לו מה שהנשאר בחיים היה מקבל בירושה על-פי דין אילו היו נשואים זה לזה, והוא כשאין הוראה אחרת, מפורשת או משתמעת, בצוואה שהשאיר המוריש".
43. עינינו הרואות, כי שלושה תנאים נקבעו בהוראה זו לצורך הכרה בבן זוג הנותר בחיים כידוע בציבור אשר בכל הנוגע לירושה על פי דין, הושווה מעמדו למעמד בן הזוג הנשוי:
- א. יחסי משפחה
ב. בית משותף
ג. איש מהצדדים אינו נשוי לאדם אחר
44. קיום משק
הלכה פסוקה היא, כי לצורך ההכרעה בשאלה האם בן הזוג הנותר בחיים בא בגדרו של סעיף 55 לחוק, יש להוכיח עמידה בשלושת התנאים המצטברים דלעיל, ולא נדרשת הוכחתה של כוונת הורשה או כוונת שיתוף של בן הזוג המוריש ביחס לבן הזוג הנותר בחיים.
45. וראו בעניין זה פסק דינו של השופט בד בהלכת שנצר: "מטרתו של סעיף 55 הייתה להשוות את מעמדו של הידוע בציבור למעמדו של בן הזוג הנשוי, ככל שמדובר בזכות הירושה על-פי דין. המחוקק לא קבע סייגים להוראת סעיף 55, באשר לדירת מגורים או באשר לכל תחום אחר. לפיכך, אם עומד בן הזוג בדרישות ובתנאי סעיף 55, אזי מתייחס אליו המחוקק כאילו היה בן-זוג נשוי לכל דבר ועניין". (ע"א 741-88 שנצר נ' ריבלין 97, (26.2.91)).

בית משפט לענייני משפחה בקריית שמונה

ת"ע 62923-08-19 גמזו נ' האפוטרופוס הכללי מחוז חיפה והצפון ואח'

ת"ע 20584-09-19

פסק

46.

דינו של כב' השופט טירקל קבע כי: "מטרתו של סעיף 55 לא הייתה ליצור הסדר מיוחד – העומד בין ירושה על פי דין לבין ירושה על פי צוואה – אלא להשוות את מעמדם של בני זוג לא נשואים שנתקיימו בהם היסודות בסעיף 55 למעמדם של בני זוג נשואים. לפיכך אם עומד בן הזוג בדרישות ובתנאי סעיף 55 אזי מתייחס אליו המחוקק כאילו היה בן זוג נשוי לכל דבר ועניין" (ע"א 1717/98 יוסף בלאי נ' אדית פוזש, פ"ד נד(4)376).

פסק

47.

דינו של הנשיא ברק, המאמץ עמדת טירקל באשר הובאה לעיל: "בצדק ציין השופט י. טירקל כי הזכות לרשת על פי סעיף 55 אינה תלויה בתנאי נוסף או בכוונה כלשהי של בן הזוג שנפטר, אלא די בכך ששלושת היסודות נתקיימו כדי שבן הזוג שלא היה נשוי למנוח יהיה זכאי לרשת אותו כאילו היו נשואים" (בע"מ 9607/03 פלוני נ' פלונית, פ"ד סא(3)726).

הנה כי

48.

כן, התכלית החקיקתית שמאחורי הוראת סעיף 55 לחוק הירושה היא השוואת מעמדו של הידוע בציבור לבן הזוג הנשוי בכל הנוגע לזכות הירושה על פי דין.

לפיכך,

49.

כשם שאיננו מצווים לבחון קיומה של כוונת שיתוף או כוונת הורשה בין בני זוג נשואים עת נדרשים אנו להוציא תחת ידינו צו ירושה, אין לעשות כן ביחס לבן או בת הזוג הידועים בציבור, ובלבד שמתקיימים שלושת התנאים הקבועים בסעיף 55 לחוק הירושה.

נפנה

50.

אם כן, לאופן בו פירשה הפסיקה הוראת סעיף 55 לחוק הירושה, על התנאים הקבועים בו "שני היסודות להוכחת קשר של "ידועים בציבור" – חיי משפחה וניהול משק בית משותף פורשו בפסיקה, כמבחן כפול ומשולב שמטרתו איתור אורח חיים הדומה במהותו לאורח חיים של זוג נשוי; "ידועים בציבור" משמעו ידוע בציבור כבעלה ו"ידועה בציבור" כאשתו". (ע"מ (חי) 264/05 פלונית נ' אלמוני, 4.5.2006 [פורסם במאגרים]).

"שאל

51.

ת קיומם של תנאים אלה מן הראוי שתיבחן על פי קריטריונים סובייקטיביים. כלומר, כיצד ראוי

בית משפט לענייני משפחה בקריית שמונה

ת"ע 62923-08-19 גמזו נ' האפוטרופוס הכללי מחוז חיפה והצפון ואח'

ת"ע 20584-09-19

בני הזוג עצמם את מערכת היחסים ביניהם, ומבלי לחפש קריטריונים נוקשים למונחים "חיי משפחה" וכן "ניהול בית משותף" (ע"א 107/87 אלון נ' מנדלסון (1) 431 (27/4/1989)).

מוסד

52.

ה"ידועים בציבור" נבחן כאמור על פי שני יסודות: חיי משפחה ומשק בית משותף - לעניין התנאי "חיי משפחה" - נקבע כי הוא מורכב מחיים אינטימיים, כמו בעל ואישה, המושתתים על יחס של אהבה, מסירות ונאמנות המראה שהם קשרו את גורלם זה בזה; אורח חיים קבוע, דאגה זה לזה, הבטחת שלומם ובריאותם של השני. (ע"א 235/72 בירנבאום נ' עזבון לוין, פד"י כז (1) 645), בג"צ 4178/04 פלוני נ' ביה"ד הרבני הגדול לערעורים, סב (1) 235).

אשר

53.

לתנאי "ניהול משק בית משותף" - נקבע כי מדובר בחיי משפחה משותפים, כמקובל בין בעל ואישה הדבקים זה בזה. שיתוף במקום המגורים, בפעולות היומיום, כאשר כל אחד מבני הזוג תורם את חלקו כפי יכולתו. (ע"א 621/69 נסיס נ' יוסטר, כד (1) 617).

ובאשר

54.

לנטל ההוכחה, הרי כבר נקבע בפסיקה, כי נטל ההוכחה לקיומה של מערכת יחסים המגיעה כדי היות בני זוג ידועים בציבור, רובץ לפתחו של הטוען זאת - "נטל ההוכחה בדבר קיומם של מאפיינים אלה מוטל על הטוען למעמד של 'ידוע בציבור' (714/88) שנצר נ' רבלין מה(2), 89). במסגרתו עליו לשכנע את בית המשפט כי 'חיי המשפחה במשק בית משותף' שהתקיימו בינו לבין בן זוג/ זוגתו לא התקיימו מתוך צורך אישי, נוחות, כדאיות כספית או סידור ענייני אלא כפועל יוצא טבעי מחיי משפחה משותפים כנהוג וכמקובל בין בעל ואשה הדבקים אחד בשני בקשר של גורל חיים (ע"א 621/69 נסיס נ' יוסטר, כד (1) 617).

אשר

55.

לדרישת המגורים המשותפים - על פי הפסיקה (ע"ע 18291-10-19 דרפל נ' מבטחים פורסם במאגרים 13.10.20, והאסמכתאות שם) אין המדובר בדרישה דווקנית וחד-משמעית, ויש להתאימה להשתנות העיתים ולנסיבות המיוחדות של כל מקרה. כך ובין היתר, הדרישה יכולה להתמצות בנסיבות שבהן בני הזוג לא התגוררו יחדיו בשל אילוצים אובייקטיביים שונים, דוגמת אשפוז או מחלה, וייתכנו גם נסיבות סובייקטיביות שניתן להכיר בהן ככאלה שהובילו בני זוג ידועים בציבור שלא להתגורר במשותף. קיום מגורים יחדיו מקים

בית משפט לענייני משפחה בקריית שמונה

ת"ע 62923-08-19 גמזו נ' האפוטרופוס הכללי מחוז חיפה והצפון ואח'

ת"ע 20584-09-19

חזקה הניתנת לסתירה של קיום משק בית משותף, ואולם היעדרו אינו שולל האפשרות לקיום משק בית משותף במסגרת חיי משפחה, אך רף הראיות שיידרש במקרה כזה ממי שטוען לקיום משק בית משותף הוא גבוה יותר. כב' השופטת סיגל דוידוב מוטולה הסבירה בפרשה זו:

"בין הסיבה להעדר מגורים משותפים לבין עוצמת התשתית הנדרשת לשם ביסוס הדרישה לקיום חיי משפחה ולקיום משק בית משותף - קיימת זיקת גומלין. לטעמינו, כאשר המניעה היא אובייקטיבית ומוצדקת (כגון, אלימות, מחלה וכיוצא באלה) אזי מידת התשתית הראייתית הנדרשת לרכיבים האמורים אינה צריכה להיות רבה, שכן ההנחה כי העדר המגורים המשותפים הם פרי אילוץ אובייקטיבי וענייני. ואולם, כאשר המגורים הנפרדים הם פרי בחירת בני הזוג אזי התוספת הראייתית הנדרשת - לשם ביסוס המסקנה כי חרף בחירה זו המדובר בבני זוג המקיימים יחסי משפחה ומנהלים משק בית משותף על אף העדר המגורים המשותפים - רבה יותר"

הכרעה

56.

זו, שעניינה שאלת המגורים המשותפים כתנאי להכרה בבני זוג כידועים בציבור, עמדה גם לבחינת בית המשפט העליון, אשר דחה (מפי השופטת ארבל) בקשת רשות ערעור, תוך שנקבע על ידו לאמור: **"על בית המשפט לבחון את מרכיב המגורים במקרה הקונקרטי המובא להכרעתו, תוך שהוא בוחן את נסיבות העניין מנקודת מבטם הסובייקטיבית של בני הזוג. היינו יש להתחקות אחר אומד דעתם של בני הזוג לעניין קביעות הקשור ומיסודו"** (בע"מ 3497/09 פלונית נ' פלוני (4.5.10) (פורסם במאגרים)).

הנה כי

57.

כן ועל פי ההלכה הפסוקה, בבואה ליישם את ההוראה בסעיף 55 לחוק הירושה, על הערכאה הדיונית לבחון המקרה המובא בפניה באופן קונקרטי ועל יסוד נסיבותיו הספציפיות, תוך התבוננות עמוקה לעבר האופן בו ראו בני הזוג את מערכת היחסים ביניהם על רקע כלל הנסיבות האופפות אותה, ובתוך כך אורחות חייהם והשקפת עולמם.

ודוק,

58.

מערכת יחסים של בני זוג "ידועים בציבור" אינה בבחינת סטטוס, כי אם מצב עובדתי. עסקינן איפוא בהכרעה עובדתית תלוית הקשר, המתקבלת כתוצאה מבחינה קונקרטית, כאמור, המותאמת לנסיבותיו המיוחדות של המקרה המובא בפני בית המשפט ולמחלוקת שבבסיסו.

מן הכלל אל הפרט

בית משפט לענייני משפחה בקריית שמונה

ת"ע 62923-08-19 גמזו נ' האפוטרופוס הכללי מחוז חיפה והצפון ואח'

ת"ע 20584-09-19

59. בעניינ

ו אין מחלוקת על כך שהמנוח והתובעת הכירו בתחילת שנות ה-90, עברו להתגורר יחד בקיבוץ בשנת 1996 (או בשנת 1998), ובשנת 2006 עברו להתגורר בדירת הנתבעת ב****. בשנת 2013 עזב את דירת הנתבעת לבית אחותו, לאחר מכן עבר לבית אחיינו ובשנת 2015 שב לקיבוץ, שם התגורר בגפו עד ליום פטירתו בשנת 2019.

60. על רקע

האמור, נעבור לבחינת מערכת היחסים בין הנתבעת למנוח, בהתבסס על המסכת העובדתית לאורך התקופה בה שב המנוח להתגורר בקיבוץ ובני הזוג חיו בדירות נפרדות ועד ערב אשפוזו, קרי משנת 2015 ועד ליום 18.03.19 (להלן: "התקופה הרלבנטית").

61. בנסיב

ות אלה, בהן התובעת והמנוח לא התגוררו יחדיו, זאת למרות שלא היתה במקרה דנא כל מניעה אובייקטיבית למגורים משותפים (שהרי בני הזוג חיו יחד בעבר אך החליטו להיפרד 6 שנים לפני פטירתו של המנוח) על פי הפסיקה הרף הראייתי שנדרש מהנתבעת לעבור על מנת להוכיח שהיתה ידועה בציבור של המנוח, הינו גבוה יותר מזה שהיתה ניצבת מולו, ככל שהיו השניים מתגוררים יחדיו, או שהפרדת המגורים הייתה פרי סיבה אובייקטיבית חיצונית ולא פרי בחירת הצדדים.

62. לאחר

שבחנתי את מסכת הראיות והעדויות, הגעתי לכלל מסקנה כי כל אלו, לא הביאו להרמת נטל הראייה המוגבר החל על הנתבעת, להוכחת היותם של הצדדים "ידועים בציבור". מכאן, שדין התנגדותה להידחות. להלן נימוקי.

האם המנוח והנתבעת קיימו חיי משפחה ומה היה טיבו של הקשר הזוגי ?

63. לטענת

הנתבעת בני הזוג חיו יחד כידועים בציבור לכל דבר ועניין. ברם, מחקירתה עולה כי לא היה רישום על כך בגופים ממסדיים. כמו כן הנתבעת לא פנתה למל"ל, כמי שזכאית לקצבת

בית משפט לענייני משפחה בקריית שמונה

ת"ע 62923-08-19 גמזו נ' האפוטרופוס הכללי מחוז חיפה והצפון ואח'

ת"ע 20584-09-19

שארית, מתוקף מעמדה כידועה בציבור של המנוח, לפי חוק הביטוח הלאומי (נוסח משולב), התשנ"ה-1995. הגם שהיתה יכולה ליהנות מכספים אלו. והימנעותה מעלה תהיות.

ש. פנית פעם לאיזה גוף במדינה שידעו שאת ידועה בציבור שלו?

ת. לא פניתי אבל כולם ידעו.

ש. ביטוח לאומי ידעו?

ת. לא הגשנו לביטוח לאומי.

[ראה פרוטוקול הדיון מיום 03.05.21 עמ' 20 ש' 28-31].

בין

64.

הצדדים, הנתבעת מחד ומשפחת המנוח מאידך, מחלוקת מהותית כיצד ראה את הקשר הזוגי כל אחד מבני הזוג (הנתבעת והמנוח) כיצד נוהל, מה היה תוכנו וטיבו. לטענת הנתבעת היא והמנוח היו בני זוג קשורים מאד, ניהלו משק בית משותף, קיימו חיי משפחה, נכחו יחד באירועים חברתיים ובמפגשים עם חברים ובני משפחה ואף היו אמורים לנסוע לחופשה משותפת לחו"ל, אשר לא התממשה בשל מותו הפתאומי של המנוח. מנגד טוענים התובעים כי המנוח שב להתגורר בקיבוץ בגפו בשל העובדה כי נפרד מהנתבעת ביוזמתה של האחרונה. המנוח ייחל לחזור אליה בכל מאודו אך נענה בשלילה שכן הנתבעת העדיפה את משפחתה על פניו. אין במפגשים שערך עימה ובביקוריו בביתה כדי להוות מגורים משותפים ולבטח לא קשר של בני זוג ידועים בציבור אלא מדובר בקשר זוגי ידידותי בלתי מחייב, תוך שמירה על הפרדה רכושית וניהול שני משקי בית נפרדים.

נוכח

65.

הפער בטענות הצדדים אודות טיב הקשר בין הצדדים, כאשר המנוח איננו עוד בחיים על מנת להעיד כיצד ראה הוא את הקשר עם הנתבעת - נשמע הליך ארוך של הוכחות, הובאו עדים רבים וראיות.

הנתבע

66.

ת זימנה שישה עדים מטעמה. דא עקא עדותם העלתה תהיות רבות בנוגע למהימנות גרסתה

בית משפט לענייני משפחה בקריית שמונה

ת"ע 62923-08-19 גמזו נ' האפוטרופוס הכללי מחוז חיפה והצפון ואח'

ת"ע 20584-09-19

מר

67.

****, אחיינו של המנוח, הצהיר, בסעי' 3 ו-4 לתצהירו כי פגש את הנתבעת בעשרות אירועים משפחתיים. מאידך הובהר בחקירתו כי כלל לא נכח באירועים אלו וכי הוא מסוכסך עם בני המשפחה שנים רבות-

ש. איך אתה מציין שאתה מכיר את **** שנים רבות ושפגשת אותה בהרבה אירועים?

ת. יש חתונות יש הלוויות של המשפחה. אחים של אמא שלי ז"ל.

ש. אתה אומר עשרות אתה יכול לתת לי שמות שהיית באירועים איתה יחד?

ת. כשהייתי בארץ והייתי באירועים. מה שהייתי לא זוכר 25 שנה לפני. באירועים שאני הייתי

היא היתה. בבר מצווה של הבן שלי לפני שנתיים בכותל הייתי שם וגם **** היתה שם. אח

שלי **** ובנות דודות שלי היו גם.

ש. זה האירועים שאתה היית?

ת. אתה תופס אותי במילים. אתה מלחיץ אותי.

ש. איך היית בעשרות אירועים שאתה מסוכסך עם כל המשפחה?

ת. אני לא מסוכסך. אנחנו לא מדברים בהגדרה גדולה.

ש. עם מי אתה בקשר עם המשפחה?

ת. אני בקשר עם הבנות של **** עם ****

[פרי 3/5 עמ' 1 שי 23-11 ועמ' 2 שי 2-1]

להוכח

68.

ת גרסתו, הדגיש כי הנתבעת השתתפה לפני שנתיים בבר המצווה של בנו בירושלים. ברם, מעיון בסעי' 6 ו-7 לתצהירו עולה כי הנתבעת השתתפה באירוע בודד זה, לא מתוקף היותה בת זוגו של המנוח, אלא העד עצמו הזמין אותה באופן אישי. כמו כן הצהיר בסעי' 3 לתצהירו ביחס לאישיותה של הנתבעת כי היא אישה עדינה ורגישה מאוד, בעוד שהנתבעת הזכירה את העד בתצהירה בשני סעיפים בלבד (סעי' 26 ו-30 לתצהיר הנתבעת) – בהקשר של החופשה לחו"ל שתוכננה, אותה הזמין ומימן העד עצמו ושיחת הטלפון שערכה עימו, עת התקשרה לטלפון של המנוח ערב אשפוזו. נראה כי מבחינת ההיכרות ביניהם לא היתה כה עמוקה כפי שניסה העד לתאר בתצהירו ומשנשאל על פערי הגרסאות בחקירתו, לא נתן הסבר מניח את הדעת (פרי 3/5 עמ' 2 שי 8-3).

בחקיר

69.

ת העד הובהר כי הוא מתגורר בחו"ל, אינו מגיע בתדירות גבוהה לארץ וכלל לא ביקר את הנתבעת

בית משפט לענייני משפחה בקריית שמונה

ת"ע 62923-08-19 גמזו נ' האפוטרופוס הכללי מחוז חיפה והצפון ואח'

ת"ע 20584-09-19

והמנוח בתקופת מגוריהם המשותפים, על אף שהצהיר כי בביקוריו בארץ מתארח אצל אנשים. משנשאל על כך בחקירתו השיב -

ש. **מתי ראית את האנשים שאתה טוען שהיית איתם בקשר בפעם האחרונה ובאיזו תדירות?**
ת. אני לא בא המון לארץ. רוב הזמן אני בא שלוש פעמים בשנה לארץ אז אני הולך מידי פעם תלוי איך זה יוצא לי. בזמן הזה אני הולך לאנשים לבקר..

***

ש. **אני מפנה אותך לסעיף 4 לתצהיר שלך. האם ביקרת את **** בבית שלו ב**** או ב****?**
ת. לא.

(פרי 3/5 עמ' 2 ש' 1-2, 9-11)

משנש

70.

אל איך הוא יודע שהצדדים חיים יחד כבני זוג ועל טיב הקשר ביניהם, השיב כי שמע על כך מהמנוח כשהגיע אליו לביקורים ב**** -

ש. **אני מפנה אותך לסעיף 5 לתצהיר שלך. מתי **** סיפר לך שהם חיים יחד כבני זוג?**
ת. הוא סיפר לי שהם חיים יחד זה מובן מאליו. הוא היה אצלי עשרות פעמים.

ש. **כל הפעמים האלה אמר לך שהם חיים כבני זוג?**
ת. בוודאי. אני לא יודע אם היה יום ולילה.

ש. **האם ידוע לך שהם נפרדו לתקופה מסויימת?**
ת. לא. הם אמרו שהיו להם קשיים.

(פרי 3/5 עמ' 2 ש' 12-17)

סתירה

71.

נוספת קיימת בין האמור בסעי' 8 לתצהיר העד לבין עדותו. בתצהיר טען כי במהלך שהותו בבית החולים שמע מחברו של המנוח, ****, כי הייתה בכוונתו של המנוח להותיר צוואה ולהוריש את הדירה בקיבוץ לנתבעת. מאידך בחקירה טען כי שמע על כך מהמנוח עצמו. בכל מקרה מדובר בעדות מפי השמועה. משאומת על הסתירה בין הגרסאות, השיב -

ש. **אני מפנה אותך לסעיף 2 לתצהיר שלך - אני מפנה אותך לסעיף 5 לתצהיר שלך - אני מפנה אותך לסעיף 8 לתצהיר שלך - תסכים איתי שמה שאתה אומר בסעיף 8 לא הגיוני שתשמע ממישהו אחר שהקשר שלך עם **** כל כך טוב ולא אמר לך אף פעם את הדבר הזה? שהוא רוצה לכתוב צוואה ולהוריש ל****?**

בית משפט לענייני משפחה בקריית שמונה

ת"ע 62923-08-19 גמזו נ' האפוטרופוס הכללי מחוז חיפה והצפון ואח'

ת"ע 20584-09-19

ת. מי אמר לך שלא אמר לי את זה? שמעתי את זה גם מ****.

ש. אבל לא כתבת את זה בתצהיר?

ת. לא יודע אם זה כל כך חשוב להגיד את זה.

ש. היה חשוב להגיד על **** אבל על **** לא?

ת. יש דברים שאתה שוכח. כש**** היה במצב לא טוב ... אח שלי שמע את זה.

(פרי 3/5 עמ' 2 ש' 27-35)

אם לא

72.

די בכך, כמו בעניין רצון המנוח להוריש את ביתו לנתבעת, כך גם עולה מחקירתו כי הצהרתו בסעי' 9 לתצהירו, לפיה הנתבעת טיפלה במנוח באופן קבוע ולא הסכימה לעזוב אותו גם בלילה, מבוססת על עדות מפי השמועה -

ש. מפנה אותך לסעיף 9 לתצהירך – איך אתה יודע את זה?

ת. הייתי שם כשבאתי לארץ והיתה כל הזמן איתו. כשבאתי לארץ הלכתי קודם כל לבקר אותו. הייתי מטלפן כל יום ל**** ולאח שלי.

ש. איך אתה יודע ש**** טיפלה ב**** והיתה ליד המיטה שלו באופן קבוע?

ת. **** היה אומר לי.

(פרי 3/5 עמ' 3 ש' 1-5)

עדות זו של האחין, שאינו מדבר עם יתר בני המשפחה, היא עדות שלא ניתן לבסס עליה, מבחינה עובדתית, טענה כי הצדדים קיימו משק בית משותף או חיי משפחה. העד ציין כי מעולם לא היה בביתם, גם לא בשנים שהתגוררו יחד וכי כל ידיעתו בענין זה היא מפיו של המנוח, היינו, עדות מפי השמועה בלבד שערכה הראייתי דל. עוד יצוין בהקשר זה כי מר **** לא טען ולא הצהיר כי הנתבעת עצמה אמרה לו שהם חיים כבני זוג, עובדה המלמדת, אולי, על כך שמר **** לא היה כל כך מקורב לנתבעת ולמנוח כפי שניסה להציג את עצמו.

עדותה

73.

של הגב' ****, שכנה של הנתבעת, אינה מתיישבת עם האמור בתצהירה. בסעי' 4 לתצהירה, הצהירה כי ביקרה את הצדדים פעמים רבות בדירה בה התגוררו, בסעיף 5 אף הצהירה כי המנוח שוחח עימה על הקשר בינו ובין הנתבעת. אך בחקירתה לא ידעה לומר אם הצדדים התגוררו יחד 4 חודשים לפני מותו... בעוד שהוכח מהראיות בתיק, כי המנוח לא התגורר

בית משפט לענייני משפחה בקריית שמונה

ת"ע 62923-08-19 גמזו נ' האפוטרופוס הכללי מחוז חיפה והצפון ואח'

ת"ע 20584-09-19

עם הנתבעת משנת 2013, היינו 6 שנים לפני מועד פטירתו. בנוסף מעדות הנתבעת עצמה עולה כי המנוח היה מגיע בסופי שבוע דווקא והביקורים באמצע שבוע היו ספורדיים ותלויי סידור העבודה של המנוח. וכך העידה הגב' ***** -

שאלת

ש.

בית המשפט. עד מתי?

ת. כל הזמן 4 חודשים לפני מותו ראיתי אותו.

ש. אני מפנה אותך לסעיף 4 לתצהירך – את זוכרת באיזה יום זה היה? באמצע שבוע או בסוף שבוע?

ת. נראה לי שזה היה באמצע השבוע. נראה לי.

ש. לפי מה את אומרת?

ת. אני לא בטוחה אני אומרת נראה לי. אני לא יכולה לזכור פרטים. ממש לא.

...

ש. מה קרה ב – 4 חודשים אחרונים?

ת. אני שכנה אמנם קרובה גרה בקומה מעליהם אבל לא נפגשת איתם כל יום פעם בשבועיים, בחודש נפגשים במעלית וכו'.

...

ש. את יודעת מפורשות כי עד לפני 4 חודשים לפני מותו הוא התגורר עם **** בית?

ת. אני לא יודעת.

[ראה עמ' 9 ש' 15-25 ועמ' 10 ש' 4-5]

מעדות

74.

ה של שכנה נוספת של הנתבעת, הגב' ****, עלו סתירות וחוסר עקביות, משנשאלה אם המנוח והנתבעת חיו יחד השיבה שכן, אך לאחר שהוצג בפניה תצהיר הנתבעת לפיו לא חיו יחד והמנוח היה מגיע לביקורים, חזרה בה מדבריה ואמרה כי היא לא יודעת... -

ש. את למעשה יודעת ש**** ו**** גרו יחד בדירה?

ת. כן.

ש. עד מותו?

ת. לא.

ש. את יודעת אם **** או **** מעשנים?

ת. לא.

בית משפט לענייני משפחה בקריית שמונה

ת"ע 62923-08-19 גמזו נ' האפוטרופוס הכללי מחוז חיפה והצפון ואח'

ת"ע 20584-09-19

ש. אני מציג לך את התצהיר של **** – סעיף 22 – אז מה שאמרת קודם לא נכון?

ת. אני לא יודעת זה מה שראיתי.

ש. האם התשובה שלך משתנה לאחר שקראת את הסעיף?

ת. תמיד הייתי רואה אותם יחד בבית. אני לא הייתי נכנסת אליהם בלילה.

ש. אני מ פנה אותך לסעיף 5 לתצהיר שלך - זה אומר שהוא בא לבקר אותה?

ת. אני לא יודעת מה זה אומר. הוא היה בא ועושה לה קניות.

[ראה עמ' 11 ש' 26-35 ועמ' 12 ש' 1-2]

עדויות השכנות של הנתבעת, חרף רצון לסייע לנתבעת, לא יכלו לשפוך אור על מערכת היחסים שבין הנתבעת למנוח. שתיהן לא ידעו לומר עד מתי הצדדים גרו ביחד. הן אומנם הכירו את המנוח אך ברור היה כי מדובר בהיכרות שטחית מאד ואקראית, פגישות מקריות במעלית או בסופר השכונתי, שאפילו על תדירותן התקשו העדות להשיב. בנוסף, ולמרות ששתיהן הגדירו עצמן כשכנות טובות וקרובות מזה שנים, השכנה **** משנת 2010 והשכנה **** משנת 2012, הן השיבו תשובות שונות בקשר לשלט התלוי על דירת הנתבעת. העדה **** העידה כי רשום שם "*****" עד היום (עמ' 9 שורות 28-31) העדה **** העידה כי רשום שם "*****" (עמ' 12 שורות 11-12).

בתה

75.

של הנתבעת, **** ובעלה, עו"ד **** והגב' ****, חברה של ביתם, ****, העידו תחילה כי הנתבעת והמנוח נהגו להגיע לבקר אותם בביתם פעמיים בחודש בסופי שבוע לארוחות בימי שישי וכן הם נהגו להתארח בבית המנוח בקיבוץ. עדות זו התייחסה לתקופת מגוריהם המשותפים של הצדדים, 6 שנים לפני פטירת המנוח. בהמשך העיד עו"ד **** ביחס לתקופה שלאחר הפרדת המגורים, ובפרט משנת 2015 בה גר המנוח בקיבוץ, כי המנוח הגיע לבקר אותם בגפו באמצע השבוע, במסגרת עבודתו כנהג. –

ש. גם באמצע שבוע?

ת. גם באמצע השבוע. יתרה מכך ששיפצנו את הבית שלי הוא היה נוכח הרבה יותר אצלנו ב**** והיה באופן אינטנסיבי.

ש. היה איתך ימים שלמים?

ת. היה בבוקר, ימים שלמים אני לא יודע להגיד לך כי הוא עבד. אבל אני זוכר...

ש. יום יום?

ת. לא. לא יום יום הוא היה עושה נסיעות והיה מגיע ל**** למרכז ותמיד היה עובר דרכנו.

ש. היה לו זמן לעבוד כנהג וגם לעבוד איתך בבית?

בית משפט לענייני משפחה בקריית שמונה

ת"ע 62923-08-19 גמזו נ' האפוטרופוס הכללי מחוז חיפה והצפון ואח'

ת"ע 20584-09-19

ת. הוא לקח אנשים חולים גם לאזור המרכז.

[ראה עמ' 5 ש' 9-17]

משנש

.76

אל עו"ד **** על תדירות הביקורים שערך בבית המנוח בקיבוץ ביחס לתקופה הרלוונטית, השיב כי תדירות הביקורים ירדה, בביקורים אלו הנתבעת לא נכחה והמנוח "היה מאוד בודד"....

-

ש. ואחר כך? באת לבקר רק את ****?

ת. התדירות ירדה היו פעמים שבאתי עם אשתי. אני לא בטוח ש**** היתה. זה היה בודד

מאוד.

[ראה עמ' 6 ש' 18-19]

כך גם

.77

עולה מעדותה של אשתו, **** (ביתה של הנתבעת), ביחס לתדירות הביקורים של בני הזוג, בבית המנוח בקיבוץ, בתקופה הרלוונטית -

ש. כמה פעמים נסעתם את ו**** לבקר את **** ב****?

ת. ממש לא הרבה. בתקופה של השנים המוקדמות היינו הרבה. מאחר ואני נעשיתי כבידת תנועה

**** היה נוסע לבד היה נוסע בשבת.

[ראה עמ' 8 ש' 14-16]

בהקש

.78

ר זה העידה הנתבעת, כי היא עצמה כלל לא ביקרה בבית המנוח בקיבוץ, לא היתה בקשר עם משפחתו של המנוח ולא נפגשה עימם -

ש. הזמנת בשנים אחרונות מישהו מהמשפחה של **** להתארח אצלך?

ת. לא.

ש. מישהו הזמין אותך?

ת. לא.

ש. היה לך מספר טלפון של ****?

ת. לא.

בית משפט לענייני משפחה בקריית שמונה

ת"ע 62923-08-19 גמזו נ' האפוטרופוס הכללי מחוז חיפה והצפון ואח'

ת"ע 20584-09-19

ש. **** היה האח האחרון שנשאר של **** ?

ת. נכון.

ש. נראה לך הגיוני שלא יהיה לך מספר טלפון שלו?

ת. לא הייתי איתו בקשר.

ש. מתי ביקרת את **** פעם אחרונה בקיבוץ לפני שנפטר?

ת. את **** בקיבוץ לא ביקרתי כי הוא ביקש ממני שהוא יבוא אלי ולא אני אליו. הוא אהב

את המרכז והוא אמר לי אני אבוא אליך ולא את אלי.

[ראה עמ' 19 ש' 28-35 ועמ' 20 ש' 1-5]

אין צורך לציין כי עדות בתה של הנתבעת וחתנה אינן עדויות חיצוניות אלא עדויות של בעלי עניין ישיר ומובהק בתוצאות ההליך. החתן ****, עו"ד במקצועו, שבוודאי מבין את חשיבות לוחות הזמנים ושאלת היחסים בין המנוח לנתבעת בשנים האחרונות בחייו, כשכבר לא התגוררו ביחד, התחמק בתשובותיו מלומר באופן ברור מה קרה שנים האחרונות שלפני פטירת המנוח. לעיתים לא זכר באיזו שנה אירע אירוע מסויים שהצהיר עליו, כמו נסיעת הנתבעת והמנוח ל**** (עמ' 4 שורות 28-29). לעיתים הוצהרו הדברים שלא בסדר הכרונולוגי (עמ' 4 שורות 6-7). ולעיתים התשובה הייתה חמקנית במכוון, כך למשל, כשהעיד כי משק הבית המשותף היה עד למותו של המנוח וכי הוא טוען זאת מכח זה שהמנוח אכל אצלה ונכח אצלה "במשך כל התקופה". אלא משנשאל את השאלה המתבקשת – מתי ? – השיב באופן מתחמק "תדייק אותי באיזה שנים" (עמ' 5 שורות 3-8). התרשמותי היא כי עדותו של החתן כוונה לתקופה בה המנוח והנתבעת אכן ניהלו משק בית משותף והיו ידועים בציבור, אלא שתקופה זו השתנתה שינוי משמעותי בשנת 2013, עת הופרדו המגורים וביתר שאת בשנת 2015 עת עבר המנוח, ולמעשה חזר, להתגורר בקיבוץ **** בו היה חבר ובו חי את כל חייו הבוגרים.

גם מעדות הבת **** עולה חוסר בהירות ביחס ללוחות הזמנים. חלקו הארי של תצהירה מתייחס לשנים שעד שנת 2005 ומייד לאחר מכן עובר לשנת 2019. העדה לא סיפקה הסבר מניח את הדעת לאותו דילוג על 14 שנה שהיו שנים משמעותיות ביותר ובפרט, כאמור, משנת 2013 ואילך. אומנם בעדותה טענה כי "לא הייתה שום פרידה" (עמ' 7 שורה 27) אך לא הצליחה לספק הסבר לאותו פער שנים, המשמעותיות ביותר בהקשר של התביעה, שביחס אליהן תצהירה שותק. טענתה כי הקשר נמשך ללא הפסקות כל השנים, לא תואמת את העדויות האחרות ובפרט היא אינה מספקת הסבר מדוע הצדדים נפרדו, ומה הייתה מערכת היחסים מאז שנת 2015 כאשר המנוח חזר להתגורר בקיבוץ בגפו.

בית משפט לענייני משפחה בקריית שמונה

ת"ע 62923-08-19 גמזו נ' האפוטרופוס הכללי מחוז חיפה והצפון ואח'

ת"ע 20584-09-19

עדויות של חברי הקיבוץ מטעם התובעים לעניין טיב הקשר

לטענת

79.

הנתבעת החברים בקיבוץ ידעו על היותם בני זוג והכירו בה כידועה בציבור של המנוח. לראייה דבר היותם בני זוג ידועים בציבור צוין בעלון הקיבוץ שהוקדש לזכרו, על דלת הבית בקיבוץ התנוסס השלט "**** ו****" עד יום מותו של המנוח. כמו כן מכוח היותה של הנתבעת בת זוגו של המנוח, העמיד הקיבוץ לרשותה את דירת המנוח במהלך תקופת האשפוז ונהג אשר הסיעה מדי יום לבית החולים. ברם, מהעדויות שנשמעו בחקירה עולה תמונה שונה לחלוטין, כפי שיובהר להלן:

משנש

80.

אלה הנתבעת מדוע לא הצליחה להביא אף לא חבר קיבוץ אחד שיעיד, כראייה מטעמה, על היותם בני זוג ידועים בציבור השיבה כי ניסתה אך כל הקיבוץ נגדה –

ש. אני מפנה אותך לסעיף 25 לתצהירך - גם החברים בקיבוץ ידעו על היותכם בני זוג – הבאת לנו המון שכנות וחברה של הנכדה שלך לא ראיתי שהצלחת להביא חבר קיבוץ שיעיד שאתם בני זוג.

ת. הלכתי לאחת שקראו לה **** והיא אמרה שלא רוצה להיכנס לפרשה הזו. הלכתי ל**** שאמרה אותו דבר אני לא נכנסת לזה גם **** אמרה שלא נכנסת לזה והבנתי כי הקיבוץ נגדי. [ראה עמ' 17 ש' 1-4]

מעדותו של מר ****, חבר של המנוח, עולה כי המנוח נהג כי להתארח אצלו בשבתות -

ש. אתה מצהיר בסעיף 14 לתצהירך כי בימי שישי שבת הוא היה אוכל אצלך, האם כל שישי שבת ת. כל שבת שהיה בקיבוץ אכל אצלי. רוב השבתות הוא היה בקיבוץ ואשתי גם הייתה מבשלת עבורו לבית. הוא היה אוכל אצלי בצהריים ובמוצ"ש שבת גם היה אוכל אצלי.

ש. אמרת כמה פעמים שהוא היה בקיבוץ ולפעמים, אתה אמרת שלא כל שישי שבת היה אצלך ת. כל שישי שבת שהיה בקיבוץ. ברוב הפעמים היה בקיבוץ.

ש. הצהירו פה **** וגם הנכדה שלה ואחרים לגבי הארוחות שישי שבת אצלם ת. זה שקר לפי הידיעה שלי. הוא סיפר לי הכל. למעט שבת בצהריים שהיה נוסע ואוכל אצל **** ***. אני צמרמורת כולי.

בית משפט לענייני משפחה בקריית שמונה

ת"ע 62923-08-19 גמזו נ' האפוטרופוס הכללי מחוז חיפה והצפון ואח'

ת"ע 20584-09-19

[ראה פר' 4/5 עמ' 3 ש' 5-13].

מעדותו של מר ****, חבר של המנוח, עולה כי בין המנוח לנתבעת היו קשר ידידות גרידא, בהם המנוח נהג לבקר אותה, במסגרת נסיעותיו למרכז הארץ –

ש. בסעיף 6 אתה אומר שלעיתים המנוח סיפר לך שהוא פוגש אותה מפעם לפעם. מה הכוונה לעיתים.

ת. לא כל יום, אלא כל כמה שבועות, שבועיים..

ש. ובאיזה שנים זה היה

ת. זה היה אחרי שהוא חזר לקיבוץ.

ש. ופעם לפעם זה אומר שמידי פעם הוא היה מספר לך. אתה מספר שישב לשתות קפה איתה,

כל כמה זמן עשה זאת.

ת. כתבתי שהיה פוגש אותה לקפה ונפגש איתה.

ש. באיזה שנים זה היה

ת. בשנים שהוא חזר לקיבוץ, אחרי שהוא נפרד.

[ראה עמ' 5 ש' 22-31]

עדויות אלה של חברי הקיבוץ הינן עדויות חיצוניות של מי שאין להם כל עניין אישי בתוצאות ההליך. לא מצאתי כל סתירה בעדויות ושוכנעתי כי העדים העידו על הדברים מתוך ידיעתם האישית כמי שהיו חברי קיבוץ קטן בו התגורר המנוח רוב חייו הבוגרים ובוודאי משנת 2015 ועד פטירתו.

עלון הקיבוץ

לצורך

81.

הוכחת הטענה לפיה החברים בקיבוץ ידעו היטב על היותם בני זוג צרפה הנתבעת קטע מעלון של הקיבוץ שנכתב לזכרו של המנוח בו הוזכרה הנתבעת (ראה נספח י' לתצהיר) ברם, מחקירתה התברר כי לא בכדי צרפה רק את העמוד הנוכחי לתצהיר, שכן רק בעמוד זה הוזכרה מתוך העלון כולו –

ש. בהמשך הסעיף את מצרפת עמוד סעיף 25 – הוצע לזכרו של **** – יש לך את כל העלון?

ת. בעצם זה מה שראיתי מהעלון. ראיתי את כל העלון אבל אני לא יודעת איפה הוא.

ש. בחרת לצרף עמוד אחד?

ת. כן. זה מה שצרפתי.

בית משפט לענייני משפחה בקריית שמונה

ת"ע 62923-08-19 גמזו נ' האפוטרופוס הכללי מחוז חיפה והצפון ואח'

ת"ע 20584-09-19

ש. הוצאנו את העלון הזה באינטרנט ואת לא מוזכרת חוץ מהעמוד שאת צרפת. את מוזכרת בעוד

מקומות ?

ת. אני לא זוכרת.

ש. אני מעבירה לעיון את העלון – האם את מוזכרת בעוד מקומות בעלון?

ת. זה לא בתקופה שהייתי שם.

ש. העלון מסכם את כל חייו בקיבוץ? את יודעת מאיזה שנה הוא התגורר בקיבוץ?

ת. הוא הגיע לקיבוץ מאז נוער עובד.

ש. כמעט כל חייו היו בקיבוץ?

ת. אפשר להגיד כן.

ש. את מוזכרת בעמוד אחד בעלון?

ת. מה אני אמורה לדעת לפי נספח י'. [ראה עמ' 17 ש' 5-19]

העובדה כי שמה של הנתבעת נזכר בעלון הקיבוץ אינו מעורר כל פליאה. ראשית, הנתבעת התגוררה בעבר ביחד עם המנוח בקיבוץ כמעט עשור (1996-2006) אין ספק שבתקופה זו חברי הקיבוץ הכירו אותה כבת זוגו של המנוח. שנית, וגם בענין זה אין חולק, בין המנוח לנתבעת נשמר קשר גם כאשר הופרדו המגורים וגם כאשר המנוח חזר להתגורר בקיבוץ. השאלה אינה אם התקיים קשר בין המנוח לנתבעת לאחר הפרדת המגורים וחזרתו של המנוח לקיבוץ, השאלה היא האם קשר זה עונה על התנאים הקבועים בחוק לענין הכרה בקשר זה כ"ידועים בציבור". אזכור הנתבעת, בעמוד אחד מתוך עלון שלם שהוצא לזכרו של המנוח אינו מעיד ואינו מלמד על קיומם של חיי משפחה או משק בית משותף. אילו אכן היו הצדדים מתנהלים כבני זוג נשואים, היה מצופה כי הנתבעת, "אלמנתו" של המנוח מזה 25 שנה, תהיה במרכז העלון שהוצא לזכרו ואולי אף תכתוב בו בעצמה אודות חייה עם המנוח.

שלט על דלת הבית

כהוכח

82.

ה נוספת לדבר היותה של הנתבעת והמנוח בני זוג וידועים בציבור למעלה מעשרים שנה, טענה הנתבעת כי על דלת הבית בקיבוץ התנוסס השלט "**** ו****" עד ליום פטירתו ולראייה אף צרפה תמונה [ראה נספח ג' לתצהירה].

אין

83.

צורך לומר כי שלט על הדלת אינו מלמד על חיי משפחה וניהול משק בית משותף. המנוח והנתבעת חיו בעבר בדירתו של המנוח ומן הסתם השלט נתלה אז ונותר כפי שהיה.

בית משפט לענייני משפחה בקריית שמונה

ת"ע 62923-08-19 גמזו נ' האפוטרופוס הכללי מחוז חיפה והצפון ואח'

ת"ע 20584-09-19

84. הנתבע
ת עצמה העידה כפי שנזכר לעיל כי היא עצמה כלל לא הגיעה לקיבוץ, לפחות מאז שהמנוח חזר להתגורר בו בשנת 2015, וככל הנראה גם שנים רבות לפני. לפיכך, גם אם נותר שלט על דלת ביתו של המנוח המציין את הדריס בבית, השלט לא תאם את המציאות ובבית התגורר המנוח בגפו בכל שנותיו האחרונות.

85. בנוסף
נטען כי בקשתה לאישור תושבות בקיבוץ נדחתה, על מנת למנוע חבות הקיבוץ לשלם לה קצבת שארים, ככל שתוכר כבת זוג רשמית של המנוח. מר ****, אשר שימש מנהל הקהילה בקיבוץ משנת 2016 ועד 2020, היינו בתקופה הרלוונטית, העיד כי לא מצא רישום המאשר שהנתבעת התגוררה בקיבוץ והוא עצמו לא היה בקיבוץ בתקופה זו, אבל יודע על כך משמועות (פר' 4/5 עמ' 9 ש' 26-27, 10 ש' 1-3). משנשאל לעניין קצבת השארים השיב –

ש. כאשר יש חבר קיבוץ **** ויש לו בת זוג שאיננה חברה בקיבוץ, אתם דורשים ממנה לחתום כפי שאתה כותב בסעיף 6 לתצהירך, על מסמכים שהיא מוותרת על זכויות בקיבוץ. נכון ת. כן.

ש. על איזה זכויות אתם מחתימים שהיא צריכה לוותר
ת. הנושא הזה עלה בקיבוץ כאשר כל חבר מסופקים צרכיו על ידי הקיבוץ בלי קשר לעבודתו וכאשר מגיע בן זוג שאינו חבר קיבוץ הקיבוץ מגן עליו בהסכם שמחתימים את הבן זוג.
ש. כלומר לפי דבריך, אם יש לחבר קיבוץ בת זוג שלא חתמה על הסכם כזה הקיבוץ עשוי להיות חייב לה כספים.
ת. לא.

ש. מחתימים ויתור על משהו שחוששים שיתבעו אותכם. אם אתם לא חוששים מזה אתם לא צריכים להחתים על ויתור.

ת. הקיבוץ מחויב לחברים שלו. מאחר ויש חברים שמביאים בני זוג שאינם חברי קיבוץ ולא תמיד החברים מודעים לכך שהזכויות הם רק לחברים ולא לבני הזוג אזו אנו דואגים להחתים בני זוג על מנת להגן על החברים.

ש. אני אומר לך שכאשר יש בן זוג של חבר קיבוץ שלא חתם על ויתור וחבר הקיבוץ היה עובד של הקיבוץ, כאשר אותו חבר קיבוץ נפטר אזו הקיבוץ מחויב לשלם שארים לבן הזוג.
ת. ראשית לא נשאלתי על כך בתצהירי.
ש. מי לא שאל אותך על כך.

בית משפט לענייני משפחה בקריית שמונה

ת"ע 62923-08-19 גמזו נ' האפוטרופוס הכללי מחוז חיפה והצפון ואח'

ת"ע 20584-09-19

ת. בקיבוץ לא משלמים קצבת שארים. יתרה מכך, מאחר ואני עבדתי ועובד בקיבוצים, קיבוץ שהוא מפריש פנסיה לחברים עומד על כך שקצבת השארים לא תהיה רכיב הגדול מאחר והקיבוץ מחויב על פי רשם החברות לתת פנסיה לחבריו הוא דואג שרכיב קצבת השארים לא יהיה גדול. אם הם לא חברים הקיבוץ לא מחויב אליהם.
(פ' 4/5 עמ' 9 ש' 1-23)

עדותו

.86

של מנהל הקהילה מקובלת עלי לחלוטין. טענת הנתבעת כי הקיבוץ יחוב לה קצבת שארים באם יתברר כי הייתה ידועה בציבור של המנוח, לא הוכחה והיא משוללת כל הגיון. קיבוץ אינו קרן פנסיה וחבותו היא כלפי חבריו בלבד. ככל והקיבוץ דאג לביטוח פנסיוני חיצוני, היינו, אצל קרן פנסיה הפועלת מכח חוק, אז, ורק אז, יכול להיווצר חיוב של קצבת שארים בהתאם לתקנון של קרן הפנסיה, אך גם אז החיוב לא יהיה של הקיבוץ כלפי בת הזוג אלא של קרן הפנסיה עצמה, כאמור בהתאם לתקנונה. הנתבעת לא הוכיחה כי זהו מצב הדברים בענייננו. ויותר מכך, אילו הייתה זכאית הנתבעת לקצבת שארים מקרן פנסיה (ושוב לא מהקיבוץ עצמו) כי אז היה עליה לתבוע את זכויותיה אלה בבית הדין לעבודה. הנתבעת לא עשתה זאת כפי שלא תבעה את זכויותיה לקצבת שארים מהמוסד לביטוח לאומי (אף זאת בבית הדין לעבודה), וכפי שכבר ציינתי לעיל ויתור על זכויות אלה תמורה ונותר ללא מענה והסבר מספק.

הקיבו

.87

ץ העמיד לרשות הנתבעת, בתקופת האשפוז, את דירת המנוח ונהג מטעמו שיסיעה לבית החולים. טענה זו אושרה על ידי הגב' ****, האחראית על הרווחה והבריאות בקיבוץ (פ' 4/5 עמ' 7 ש' 16-18, 26-29). הנתבעת טוענת כי יש בכך לאשש את טענתה בדבר היותה ידועה בציבור של המנוח, שאלמלא כן, מדוע הקיבוץ יעמיד לרשותה דירה והסעה לבית החולים ללא כל עלות. אין ספק כי מוסדות הקיבוץ לא ראו בנתבעת כאישה זרה והקשר בינה לבין המנוח לא נעלם מעיניהם. יחד עם זאת, הנתבעת לא התגוררה עם המנוח בקיבוץ למעלה מעשר שנים ובפרט לא עשתה זאת כאשר חזר הנתבע להתגורר בקיבוץ באופן מלא משנת 2015. אני סבור כי הקיבוץ, בהעמידו לרשות הנתבעת דירה והסעה, עשה זאת מתוך ראיית טובתו של המנוח ולא מכח הכרה בנתבעת כידועה בציבור של המנוח. כל העדים הקשורים לקיבוץ ובכלל זה חבריו של המנוח, מנהלת הרווחה ומנהל הקהילה, העידו כי הנתבעת לא התגוררה עם המנוח בקיבוץ מחד וכי המנוח עצמו התגורר באופן קבוע בקיבוץ מאידך. האם העובדה כי הקיבוץ טרח להעמיד דירה לרשות הנתבעת (דירת המנוח) והסעה לבית החולים לתקופת אשפוז שלא התארכה מעבר לחודשיים מלמד על קיום חיי משפחה ומשק בית משותף? אינני סבור כך. בפרט שיתר הראיות מלמדות כי הצדדים ניהלו שני משקי בית נפרדים, תוך

בית משפט לענייני משפחה בקריית שמונה

ת"ע 62923-08-19 גמזו נ' האפוטרופוס הכללי מחוז חיפה והצפון ואח'

ת"ע 20584-09-19

הקפדה על הפרדה מוחלטת בין שני משקי הבית, הפרדה שהגיעה, לטעמי, דווקא על פי דרישת הנתבעת עצמה.

כוונת המנוח להעביר לנתבעת את ביתו שבקיבוץ ומינוי הנתבעת כמוטבת בחברת ***.

לשיט

88.

ת הנתבעת השאלה ששומה עלינו לשאול היא "מה היה רצונו של המנוח" (סעיף 10 לסיכומי הנתבעת). הנתבעת סבורה כי העובדה שהמנוח חתם על הוראה למינוי מוטבים בחברת *** ביום 27.12.18, שלושה חודשים טרם אשפוזו, על פיה מונתה הנתבעת כמוטבת, מלמדת כי רצונו וכוונתו של המנוח היה כי היא זו שתירש אותו.

89. עוד צוין כי המנוח ציין בטופס המוטבים את הנתבעת כבת זוג.

90. טענת הנתבעת בענין זה אינה יכולה להתקבל. כוונת המנוח אינה מהווה תנאי לקיום שלושת היסודות שנקבעו בסעיף 55 לחוק הירושה. ובמילותיו של כב' הנשיא א. ברק "הזכות לרשת על פי סעיף 55 אינה תלויה בתנאי נוסף או בכוונה כלשהי של בן הזוג שנפטר, אלא די בכך ששלושת היסודות נתקיימו כדי שבן הזוג שלא היה נשוי למנוח יהיה זכאי לרשת אותו כאילו היו נשואים" (בע"מ 9607/03 פורסם במאגרים).

91. לגרסת הנתבעת המנוח ביקש להוריש לה את בית מגוריו מיוזמתו (ראה סעיף 29 לתצהיר הנתבעת, פר' 3/5 עמ' 21 ש' 29-32). ברם, על פי גרסתו של מר *** , חברו של המנוח, הנתבעת היא זו שביקשה ממנו שיוריש לה את דירתו בקיבוץ, שכן ידעה וניצלה את העובדה כי המנוח מחפש את קרבתה (ראה סעי' 13 לתצהירו ופר' 4/5 עמ' 27-36 ועמ' 3 ש' 1-4). מבין שתי הגרסאות מצאתי לנכון להעדיף את גרסת החבר. ראשית החבר הוא עד חיצוני שאין לו עניין בתוצאות ההליך. שנית בחירת המנוח לשתף את החבר בנושא זה, מלמדת כי המנוח שקל את האפשרות להעביר לנתבעת את הזכויות בדירה, אך היסס, שהרי לו היה גומר אומר בדעתו לעשות כן, לא היה זקוק לעצת חברו. אין מחלוקת כי לאורך השנים לא פנה המנוח בהליך משפטי כדי להעניק לנתבעת זכויות, התובעת והמנוח לא חתמו על צוואות הדדיות ו/או על הסכם ממון או הסכם אחר כלשהו לחיים משותפים וכי הנתבעת ערכה צוואה עוד כשמנוח היה בחיים ולא ציינה בה את המנוח כיורש (ראה עמ' 20 ש' 34-35, עמ' 21 ש' 1-4 וש' 19-28). אף שניתן לקבל את דרישת הנתבעת לרשת את המנוח גם בהיעדרו של הסכם שכזה, הרי שמצד אחד, קיומו של הסכם שכזה עשוי להוות שיקול

בית משפט לענייני משפחה בקריית שמונה

ת"ע 62923-08-19 גמזו נ' האפוטרופוס הכללי מחוז חיפה והצפון ואח'

ת"ע 20584-09-19

כבד משקל להכרה בקשר של ידועים בציבור (השוו: ע"ע 46205-08-18 סידורובה נ' מז'ריצר (14.7.19)), ומצד שני, בהיעדרו נדרשות, לדעתי, ראיות משמעותיות יותר בקשר לטיב הזוגיות הנטענת.

אין לי ספק כי בין הנתבעת למנוח נותרו יחסי ידידות ואפילו ידידות קרובה ועמוקה. הדבר התבטא בבילויים משותפים מעת לעת, בביקורים לעיתים בסופי שבוע ולעיתים באמצע שבוע, וכמובן בדאגתה הכנה והאמיתית של הנתבעת למנוח בעת שאושפז. ברם, דאגה וקרבה אינם מלמדים בהכרח על חיי משפחה. אמת, התיבה "חיי משפחה" עברה תמורות רבות במהלך השנים וניתן למצוא כיום סוגים שונים והרכבים שונים של משפחות. אך הבסיס ומהות לא השתנו. חרף יחסי הקרבה והידידות הכנה, הקפידה הנתבעת ליצור חיץ והפרדה ברורה ומוחלטת בינה לבין המנוח, לפחות בכל האמור בפן החומרי והרכושי.

כאמור לצורך ההכרעה בשאלה האם הנתבעת עמדה בתנאי סעיף 55, יש לבחון 2 מרכיבים "חיי משפחה" ו"ניהול משק בית משותף". אם בעניין חיי המשפחה עוד אפשר היה לטעון לקשר המבוסס על האהבה ומסירות הגם שלא הוכח כי הנתבעת והמנוח החליטו לקשור את גורלם זה בזה, הרי שבעניין ניהול משק בית משותף, ולמעשה היעדרו של משק בית משותף, התמונה הרבה יותר ברורה. הצדדים, ועל כך אין חולק, החזיקו בשתי דירות נפרדות שהמרחק ביניהם עולה על 200 ק"מ. כל דירה הייתה בבעלות הבלעדית ובשימוש הבלעדי של הצד שלו היא הייתה שייכת. על מנת לבחון את רכיב המגורים ובפרט בהעדר מגורים משותפים, יש לעבור למבחנים נוספים, הם המבחנים שנקבעו בפסיקה, לפיהם ניתן יהיה לקבוע האם בני הזוג ניהלו משק בית משותף -

92. בתמ"ש 16870/00 פלונית נ' פלוני (פורסם במאגרים, 14.2.05), נאמרו הדברים

הבאים בקשר לרכיב "המגורים המשותפים":

"...טרחתי והארכת ברכיב 'המגורים המשותפים'. רכיב זה היווה ומהווה גם היום תנאי מוחלט מהותי ובסיסי שבלעדיו אין להכרה במערכת יחסים בין בני זוג כיחסים של 'ידועים בציבור'. ודוק! ההקלה בדרישה הכניסה למעמד האמור, עליה עמדתי לעיל בפתח דברי, כיוונה להקלה בדרישה למקום מגורים משותף אחד וקבוע. העדרו של מקום כזה כמקום קבוע ששני בני הזוג מתגוררים בו לא שלל את האפשרות להיחשב כידועים בציבור. ואולם! אין הקלה ואין ויתור על דרישת המגורים ודי אם היא מתקיימת 'פעם אצלה' 'פעם אצלו'.... יפים גם בימינו אנו, ובלבד שהגבר והאישה יגורו ויחיו יחד, בין בדירתו של הגבר בין בדירתה של האישה ואפשר גם לסירוגין בדירת הגבר ובדירת האישה. זאת ועוד כשסתתה הפסיקה מדרישת המגורים המשותפים עשתה זאת במקרים מיוחדים ור' לענין זה ע"א 749/82, מוסטון נ' וידרמן (1) 279 בעמ' 289 וגם פרשת אברהם מאיר נ' היועמ"ש (שם)".

בית משפט לענייני משפחה בקריית שמונה

ת"ע 62923-08-19 גמזו נ' האפוטרופוס הכללי מחוז חיפה והצפון ואח'

ת"ע 20584-09-19

93. אומנם, דרישת המגורים המשותפים, שהייתה בעבר דרישה בלעדית אין, רוככה בהלכת בע"מ 3497/09 פלוני נ' פלונית (להלן: "**הלכת פלוני**") (פורסם במאגרים ביום 4.5.2010), שם קבע בית המשפט כי גם צדדים המחזיקים בדירות נפרדות יכולים לקיים משק בית משותף. ברם, באותו מקרה דובר בבני זוג הגרו בדירות סמוכות שהיו "מעין דירה גדולה אחת משותפת". במקרה שלפני מדובר בשתי דירות המרוחקות האחת מהשנייה במרחק העולה על 200 ק"מ ובוודאי שלא ניתן לדבר עליהן כ"דירה גדולה אחת משותפת". בנוסף, בהלכת פלוני המשיבה רכשה במיוחד דירה הסמוכה לדירת המנוח, הצדדים היו מבליים יום וכל היום ביחד, סועדים את ארוחותיהם ביחד לעיתים לנים האחד אצל השני ולעיתים כל אחד לן בדירתו, כן צויין כי כל אחד מהצדדים החזיק מפתח לדירת האחר, עוד צוין כי הדירות שתיהן היו קטנות במידותיהן ועל כן ייתכן ולא התאפשר בהן מבחינה פיסיית מגורים משותפים ויש לראות בשתיהן כיחידת דיור מוגדלת.
94. נוכח כל הנתונים הללו קבע בית המשפט לענייני משפחה כי חרף היעדר דירת מגורים אחת בה התגוררו הצדדים יש להכיר בהם כמי שקיימו את התנאים של חיי משפחה וקיום משק בית משותף לצורך הכרה כידועים בציבור. הקביעה אושרה על ידי בית המשפט העליון.
95. למותר לציין, כי אף לא אחד מהתנאים הייחודיים שהתקיימו בהלכת פלוני לא התקיים במקרה דנן. הדירות, כאמור, מרוחקות למעלה מ- 200 ק"מ האחת מהשנייה. הצדדים אינם מבליים כל יום ביחד ואינם סועדים את ארוחותיהם ביחד, אלא בביקורים ספורדיים, תלויי סידור העבודה של המנוח בקיבוץ, ואף הביקורים בסופי שבוע לא היו סדירים וקבועים. מהעדויות עולה כי המנוח היה נשאר בקיבוץ גם בסופי שבוע. העד *** העיד כי "רוב השבתות הוא היה בקיבוץ" (פר' מיום 4/5 עמ' 3 שורה 7). למנוח לא היה מפתח לדירת הנתבעת ולנתבעת לא היה מפתח לדירת המנוח. אומנם, בתה של הנתבעת העידה כי המנוח הוחלף לאחר פטירתו של המנוח, אך הנתבעת עצמה העידה כי מי שנתן לה את המפתח לדירתו של המנוח היה חברו *** וזאת לפי בקשתה (פר' מיום 3/5 עמ' 15 שורה 25). מסירת המפתח של דירת המנוח לנתבעת היתה, אם כן, רק בעת שאושפז, דהיינו במשך שנים, לפחות משנת 2015 לנתבעת לא היה מפתח לדירתו של המנוח והיא גם לא ביקרה שם.
96. הדירות של הצדדים לא היו "קטנות" והן אפשרו מגורים משותפים של הצדדים לו רק רצו בכך. הצדדים אכן התגוררו במשך כעשור בדירת הנתבע בקיבוץ (עד שנת 2006) ובמשך תקופה של מספר שנים התגוררו ביחד בדירת הנתבעת ב***. אלא שלאחר שהצדדים נפרדו בשנת 2013 הם לא חזרו עוד להתגורר ביחד אף שלא היתה כל מניעה לעשות כן.

בית משפט לענייני משפחה בקריית שמונה

ת"ע 62923-08-19 גמזו נ' האפוטרופוס הכללי מחוז חיפה והצפון ואח'

ת"ע 20584-09-19

97. אציין כי בית המשפט העליון ציין בפרשת פלוני כי אכן מדובר במקרה "ייחודי שונה מהמקרים שקדמו לו" אך אין בכך להצדיק התערבות בגלגול שלישי.

98. הנה כי כן, הכרה כידועים בציבור, בין מי שאינם מתגוררים ביחד ומחזיקים בפועל שתי דירות אינו הכלל כי אם היוצא מן הכלל. לטעמי, על מנת להגיע להכרה כזו יש להוכיח בראיות ממשיות כי חרף המגורים הנפרדים הצדדים ניהלו משק בית משותף. להלן אדון בשאלת קיום משק הבית האם במשותף או בנפרד.

הוצאות שוטפות

99. הנתבע
ת הצהירה בסעי' 22 לתצהירה כי לאחר שהמנוח שב להתגורר בקיבוץ, ולמרות המרחק, המשיכו הצדדים לנהל משק בית משותף, לראייה שילמו יחד את הוצאות הבית, ברם, טענה זו אינה מתיישבת ואף נוגדת את עדותה בחקירה לפיה בתקופה הרלבנטית כל אחד מהצדדים שילם את הוצאות הדירה שלו בנפרד ואף הוסיפה כי למנוח לא היה כל חלק ברכישת הדירה שלה -

ש. קנית דירה על שמך ורשמת אותה על שמך ול*** לא היה שום חלק בדירה הזו?

ת. לא.

ש. כמה ארנונה שלך?

ת. אני גמלאית פטורה מארנונה.

ש. כמה ממוצע חשמל את משלמת?

ת. תלוי קיץ חורף לפעמים 200 ₪ לפעמים 500 ₪ וגם הגעתי ל 600 ₪ ואני שלמתי כל השנים.

*** לא שילם חשבונות. הוא שילם כלכלה ואני אחזקת הבית.

ש. כל השנים היית משלמת את הבית ו*** כלכלה?

ת. לא. חלק גם אני.

ש. בעצם לך היתה דירה ב*** שהיא רק שלך ול*** היתה דירה בקיבוץ רק שלו וכל אחד היה לו

את החיים שלו? מאז שעזבת את הקיבוץ כל אחד יש לו את הדירה שלו והוא משלם את

התשלומים עליה בנפרד?

ת. נכון.

[ראה פרוטוקול הדיון מיום 03.05.21 עני' 14 ש' 15-27].

בית משפט לענייני משפחה בקריית שמונה

ת"ע 62923-08-19 גמזו נ' האפוטרופוס הכללי מחוז חיפה והצפון ואח'

ת"ע 20584-09-19

ומשנתבקשה הנתבעת לתת הסבר לסתירה בגרסותיה השיבה כי החליטו בצוותא שהמנוח ישלם על האוכל והיא על החזקת הבית. גם טענה זו הופרכה כפי שיובהר בהמשך (בפרק הקניות) –

ש. סעיף 18 לתצהיר שלך – איך זה מסתדר עם מה שאמרת קודם שלא שילמתם שום הוצאה משותפת יחד?

ת. מה זאת אומרת? החלטנו שהוא משלם את האוכל ואני את החזקת הבית.
[ראה עמ' 17 ש' 31-33]

עובדה נוספת, עליה אין חולק, היא שהמנוח המשיך לשלם לבדו עבור הוצאות הבית בקיבוץ בתקופה בה התגורר עם הנתבעת ב**** וניכר כי המנוח מעולם לא ניתק עצמו ממקום מגוריו בקיבוץ. משנשאלה הנתבעת בחקירתה מדוע שילם במקביל גם את ההוצאות השוטפות בקיבוץ, בתקופה בה התגוררו בני הזוג יחד, השיבה כי רצה לשמור על הזכויות שלו –

ש. והוא גם משלם החזקת הבית ב*****?

ת. הוא לא עזב את המשק. הוא הלך פעם בחודש שילם את כל ההוצאות וחזר למרכז. הוא לא עזב את הקיבוץ הוא היה עדיין חבר קיבוץ כדי לשמור על הזכויות שלו.
[ראה פרו' 03.05.21 עמ' 18 ש' 1-2]

לאחר חזרתו של המנוח לקיבוץ בשנת 2015 הוא ניהל משק בית נפרד מהנתבעת בביתו. הנתבעת לא השתתפה עם המנוח בהוצאות הבית שלו ולא השתתפה עמו בקניות לביתו. מהעדויות שהובאו לפני עולה, כי את מרבית ימיו ולילותיו עשה המנוח בביתו בקיבוץ ובכלל זה בסופי שבוע. הביקורים במרכז היו ביקורים אקראיים והיו תלויי נסיבות עבודתו כנהג הבריאות של הקיבוץ. רוצה לומר: במידה והיו חולים בקיבוץ שיש להסיעם לטיפול במרכז הארץ היה המנוח מגיע לביקור אצל הנתבעת ולעיתים היה מאריך את הביקור באופן שלא חזר באותו יום לקיבוץ. ברם, אין מדובר בביקורים קבועים ומתוכננים או בלוחות זמנים מחייבים.

קניות

הנתבעת טענה לעניין ניהול משק הבית במשותף עם המנוח, בסעי' 22 לתצהירה ובעדותה בחקירתה כי למרות שהצדדים התגוררו במרחק אחד מהשני, המשיכו לנהל משק בית משותף עד למועד פטירתו של המנוח, ערכו יחד קניות לפחות פעם בשבוע עבור הדירה

בית משפט לענייני משפחה בקריית שמונה

ת"ע 62923-08-19 גמזו נ' האפוטרופוס הכללי מחוז חיפה והצפון ואח'

ת"ע 20584-09-19

ב****, כאשר על חלקן שילם במזומן וחלקן בכרטיס האשראי של המנוח ואף פרטה את המקומות בהם ערכו את הקניות. לצורך הוכחת טענתה צרפה תדפיסי כרטיס האשראי של המנוח (ראה נספח ה' לתצהיר) –

ש. אני מפנה אותך לסעיף 22 לתצהירך - ערכתם קניות פעם בשבוע?

ת. כן.

ש. מה קניתם מוצרי מזון בשר חלב ירקות פירות?

ת. כן.

ש. בסופרים ליד הבית ב**** עשיתם את הקניות?

ת. בעיקר בסופר קרוב אלי ב**** וגם באחרים.

[ראה עמ' 18 ש' 14-19]

עדותה

100.

של הנתבעת אינה מתיישבת עם העולה מתדפיסי כרטיסי האשראי שצרפה, המלמדים כי מלבד 3 פעמים בהן ערך המנוח קניות באזור המרכז את כל שאר הקניות ערך המנוח ב****. המדובר בקניות שנערכו במועדים: 03.06.18 וב- 14.01.19 והמסתכמות בסך כולל של 137.08 ₪. סכום זניח לכל הדעות, שלא ניתן לטעון לגביו, ולו בדוחק, כי יש בכוחו של סכום זה לתחזק משק בית בין ב**** ובין במרכז, לבטח לא משך תקופה של 6 שנים. על כן לא מצאתי ליתן משקל רב לטענה זו. כשנשאלה על כך בחקירתה דבקה הנתבעת בגרסתה והשיבה כי "אינה זוכרת" וכי "עשו קניות גם ב****" -

כ ש. צרפת תדפיסי אשראי של ****?

ת. כן.

ש. את יכולה להראות לי בכרטיסי אשראי את הקניות של הסופר ב**** (נספח ט')?

ת. יש לי גם דוח של פלאפון. (עורך הדין מסייע בהצגת תדפיסי אשראי) יש לי ביום 6.3.18 ב****

ש. שאלתי על קניות בסופר ב****.

ת. 7.6.18 סופר ב****

ש. זה סופר ב**** נכון?

ת. כן.

ש. תראי לי סכומים של קניות בסופר ב****. אני מעביר איתך על הרשימה – כרטיס אשראי

בית משפט לענייני משפחה בקריית שמונה

ת"ע 62923-08-19 גמזו נ' האפוטרופוס הכללי מחוז חיפה והצפון ואח'

ת"ע 20584-09-19

של חודש 7 שנת 2018 : 7.6.18 ***** עוד ב 7.6.18 ,**** 12.6. שתי קניות במעדניות ב****. **** כלי בית . 14.6. **** 19.6. **** 21.6. **** . בעצם הקניה היחידה ב 26 ש ב**** ב**** כל יתר הקניות ב****? ת. אולי . אני לא זוכרת. ש. ביחס לעמוד הבא חודשים 10 ו 11 שנת 2018 : **** 106 ש. 4.11. **** 18. **** 8.11.18. **** 15.11. ועוד ב 15.11. **** 19.11. **** 19.11. **** עמוד אחרון חודשים דצמבר וינואר 2019 : 3.1. **** 7.11. **** 7.1. **** 11.1. **** . 11.1. **** 14.1. 15.1. **** . ספרנו בין שתיים לשלוש קניות ב**** וכל השאר של הקניות היו ב****? ת. כן אבל עשינו גם ב****. [ראה עמ' 18 ש' 22-35 ועמ' 19 ש' 1-9]

בהמשך עדותה ולאחר שהסתבר כי גרסתה בדבר "הסידור" שהיה בינה לבין המנוח, על פיו היא משלמת את הוצאות הבית והוא נושא בתשלומי הכלכלה, לא גובתה בראיות כלשהן כעולה מתדפיסי כרטיס האשראי של המנוח, טענה הנתבעת "נזכרתי שהוא שילם גם במזומן" (פ' 3/5 עמ' 19 שורה 23). עדות זו אינה מתקבלת על הדעת והיא נוגדת לחלוטין את התנהלותו של המנוח, שהוכח כי את קניותיו המשמעותיות בסופרים השונים הוא עורך באמצעות כרטיס אשראי דווקא.

עדויות שנשמעו לעניין הקניות

101. הגב' ****, שכנתה של הנתבעת, העידה כי המנוח ערך קניות עבור הנתבעת, בסעיפים 3 ו- 9 לתצהירה של הגב' **** הצהירה כי פגשה את הנתבעת והמנוח בסופר פעמים רבות אך בחקירה לא ידעה לומר מה היתה התדירות בה ערכו הצדדים קניות – ש. סעיף 9 לתצהירך – תסבירי באיזה תדירות? ת. אני לא יכולה לומר אבל מן הסתם אנחנו נפגשים בסופר לא יכולה לומר אחת לשבועיים אחת לחודש סופרים, מעליות ישיבות ועד ואני לא תמיד נמצאת בישיבות ועד. [פר' 3/5 עמ' 10 ש' 1-3].

102. הגב' ****, שכנה של הנתבעת, הצהירה בסע' 5 לתצהירה כי זכור לה היטב שלפני כשנה הגיע המנוח עם שקיות של ****. המנוח סיפר לה שהוא קונה את מוצרי בשר עבור הנתבעת במיוחד ב**** מאחר

בית משפט לענייני משפחה בקריית שמונה

ת"ע 62923-08-19 גמזו נ' האפוטרופוס הכללי מחוז חיפה והצפון ואח'

ת"ע 20584-09-19

והנתבעת סומכת על הכשרות שלהם. בחקירתה דבקה בגרסתה, אך מעדותה של הגב' ****, בתה של הנתבעת, בהקשר זה, עולה כי את האוכל **** הביא המנוח דווקא לה, ל****. לא לנתבעת ולא באופן מיוחד, אלא כאשר עבר אצלה במסגרת נסיעותיו למרכז. וכך העידה בתה של הנתבעת **** : ****

ש. את מספרת ש**** הביא לך אוכל מ**** – סעיף 17 לתצהירך איפה זה ****?

ת. **** הארץ.

ש. היה יוצא מה**** ומביא ל****?

ת. לא במיוחד אבל כשהיה יוצא ל**** היה עובר ומביא לי.

[ראה עמ' 8 ש' 10-13]

מפירוט כרטיסי האשראי של המנוח עולה כי הקניות בקיבוץ **** היו בודדות (פעם אחת בלבד בכל שנת 2018) עובדה התואמת את עדותה של הבת ****. אין מדובר במערך קניות קבוע ומסודר לצורך ניהל משק בית, אלא על קניות בודדות אקראיות המבוצעות במקרים בהם היה המנוח יוצא ל**** (וכנראה גם אז לא תמיד).

ממכלול הראיות והעדויות עולה תמונה ברורה על פיה המנוח ניהל את משק ביתו בקיבוץ ****, את קניותיו היה מבצע בבתי כלבו וסופרים ב**** הארץ, בעיקר ****. הקניות שבוצעו ב**** הארץ היו אקראיות, בודדות, בסכומים זעומים, וברי כי אין ללמוד מהן שהמנוח והנתבעת קיימו משק בית משותף.

בילויים

על פי 103.

הצהרת הנתבעת בסע' 22 לתצהירה, בני הזוג נהגו לבלות במסעדות, בתי קפה, הופעות ואף חגגו את יום הולדתה במסעדת ****. הנתבעת צרפה קבלות להוכחת טענה זו (ראה נספחים ו', ז', ח', ט' לתצהירה) אך מעיון בנספחים עולה כי מדובר בשתי מסעדות בלבד, בהן בילו בני הזוג משך כל תקופה האמורה, 6 שנים.

ש. צרפת קבלה במסעדת **** **** נכון?

ת. כן.

ש. איך הבאת את הקבלה הזו? אני מראה לך את הקבלה.

ת. אחותי עזרה לי.

בית משפט לענייני משפחה בקריית שמונה

ת"ע 62923-08-19 גמזו נ' האפוטרופוס הכללי מחוז חיפה והצפון ואח'

ת"ע 20584-09-19

ש. איך היא עזרה לך?

ת. לא יודעת. ניגשה לשם להביא לי את הקבלה.

ש. גם את הקבלה נספח ח' על סך 62 ₪ נסעת במיוחד להביא אותה?

ת. לא. גם כן אחותי עזרה לי. היא הביאה לי את הקבלה.

ש. זה שולם בכרטיס אשראי של **** נכון?

ת. כן.

ש. אלה שתי הקבלות שיש לך עם **** אחרי שנת 2014?

ת. כנראה שכן. האמת בלינו הרבה.

ש. מתי בפעם האחרונה לפני הפטירה של **** ...

ת. סליחה נזכרתי שהוא שילם גם במזומן.

[ראה פר' 3/5 עמ' 19 ש' 10-24].

הנתבע 104.

ת ציינה כי הצדדים הלכו יחד להופעה של יהורם גאון ולאחריה הלכו למסעדה וכן צויין כי הוזמנה להם חופשה בחו"ל אצל האחין של המנוח **** (האחין העיד במסגרת הליך זה ואישר כי הזמין את המנוח והנתבעת לחופשה אצלו בחו"ל), ברם חופשה זו לא יצאה בסופו של דבר אלא הפועל נוכח מחלתו של המנוח שהביאה לפטירתו.

הנתבע 105.

ת צירפה לתצהירה תמונות שלה ושל המנוח (נספח ג' לתצהיר), אך מדובר בתמונות שצולמו לפני שנים רבות ודווקא מהשנים האחרונות ובפרט מהשנים שלאחר שנת 2015 לא הוצגו תמונות כלל.

אכן 106.

המנוח והנתבעת היו מבליים מעת לעת, יוצאים לאכול במסעדה או בית קפה, היו בהופעה אחת והנתבעת גם השתתפה בבר מצווה של בנו של האחין ****. אלא שבילויים משותפים, ובפרט שתדירותם לא הובררה ולא הוכחה, אינם מלמדים על ניהול משק בית משותף. אין לי ספק כי המנוח והנתבעת נותרו ביחסים טובים וחבריים, גם לאחר שנפרדו, אך יחסים טובים וחבריים לחוד וניהול משק בית משותף כבני זוג לחוד. אין בעובדה כי הצדדים שמרו על יחסים טובים, ואולי אפילו טובים מאד, כדי ללמד שניהלו משק בית משותף או שחיו ביחד במשותף כבני זוג.

מרכז חייו של המנוח

בית משפט לענייני משפחה בקריית שמונה

ת"ע 62923-08-19 גמזו נ' האפוטרופוס הכללי מחוז חיפה והצפון ואח'

ת"ע 20584-09-19

הנתבע 107.

ת. טענה בסעי' 27 לתצהירה כי המנוח שב לקיבוץ לצרכי עבודה, אולם המשיך לראות את מרכז חייו ב**** בתקופה הרלבנטית, כתובת המנוח ברשויות ומוסדות רבים היתה רשומה ב****. לתמיכה בטענתה צרפה הנתבעת דוגמאות לרישום כתובתו ב**** (ראה נספח יב' לתצהיר) אך מעיון במסמכים המצורפים עולה כי המדובר ב- 3 קבלות בלבד מהשנים 2008, 2013, 2014, בהן כתובת המנוח היתה רשומה ב****. ברי כי ב- 3 קבלות אינן מהוות הוכחה בדבר רישום כתובתו ברשויות ובכל מקרה הנתבעת לא הציגה אף לא קבלה אחת מהתקופה הרלוונטית, זו שלאחר הפרידה, היינו משנת 2015 ואילך. וכך העידה הנתבעת בעניין זה:

ש. את מצרפת קבלות מלפני 18 שנים לא ראיתי קבלות מהשנים האחרונות – אני מבינה שאם לא צרפת אין לך?

ת. אולי אבדו לי.

ש. מהשנים האחרונות אין לך אבל מלפני 18 שנה יש לך?

ת. גם מה 18 שנים אני לא זוכרת.

[ראה פרוטוקול הדיון מיום 03.05.21 עמ' 17 ש' 26-30]

ש. את מצרפת לנספחים שלך קבלות על תשלום ועד בית תיקונים לבית וריהוט – כל הנספחים הללו הם עד שנת 2014 נכון? הקבלה של ועד הבית היא משנת 2012. **** קבלה משנת 2003.

ת. עשינו שיפוץ בבית אני לא זוכרת תאריכים.

ש. ועד הבית – איזה שנה זה?

ת. 2013.

ש. יש לך קבלות של ועד בית ל**** אחרי שנת 2013?

ת. לא יודעת. לא זוכרת.

ש. אם היה לך היית מצרפת נכון?

ת. אם היה לי הייתי מצרפת. אבל הרבה קבלות הלכו לי.

ש. אני מפנה אותך לקבלה של **** באיזה שנה זה?

ת. 9.3.2008.

[ראה פר 3/5 עמ' 18 ש' 3-13]

הנה כי כן, כמו בעניין הקניית, כך גם בעניין תשלומים שונים בקשר לבית, קבלות מתקופה הקודמת לשנת 2015 אינן יכולות להוות מסד עובדתי לקביעת יחסי המנוח והנתבעת בשנים שלאחר הפרידה. על הנתבעת היה לצרף אישורים של רכישות משותפות או קבלות לתקופה

בית משפט לענייני משפחה בקריית שמונה

ת"ע 19-08-62923 גמזו נ' האפוטרופוס הכללי מחוז חיפה והצפון ואח'

ת"ע 19-09-20584

בה הצדדים התגוררו בנפרד. אלא שקבלות כאלה אין וכפי שהעידה הנתבעת בכנות, אילו היו כאלה היא הייתה מצרפת אותן.

עוד בקשר למרכז חיו של המנוח ניתן ללמוד מבחירתו לעבור טיפול רפואי משמעותי, צנתור, הכולל גם אשפוז, בבית החולים הקרוב למקום מגוריו ב****. אילו היה המנוח מתגורר עם הנתבעת במרכז הארץ, סביר להניח, כי היה בוחר לעבור את הטיפול הרפואי שם, והדבר מקבל משנה תוקף שעה שידע כי הנתבעת מתגוררת ב**** וברור כי לא תוכל להתלוות אליו לטיפול הרפואי, טיפול שלמרבה הצער המנוח כבר לא התאושש ממנו.

דואר

108. בניגוד לטענת הנתבעת על רישום כתובתו של המנוח ב****, המנוח קיבל את הדואר לכתובת שבקיבוץ כפי שהעידה הנתבעת עצמה בחקירתה -

ש. הדואר של **** היה מגיע ל****?

ת. חלק הגיע גם אלי.

ש. בשנים אחרונות הדואר שלו הגיע ל****?

ת. נכון. כמה פעמים הגיע אלי בטעות.

ש. איפה היה סניף קופת חולים של ****?

ת. ב****.

ש. עד לפטירתו היה בסניף ****?

ת. יש לו גם בקיבוץ.

[ראה פרוטוקול הדיון מיום 03.05.21 עמ' 20 ש' 13-6]

וועד הבית

109. בין הקבלות שצרפה הנתבעת כאמור, צורפה קבלה מוועד הבית ב**** משנת 2013 אשר לכאורה יש בה כדי להעיד על מעורבות המנוח בניהול הבית המשותף ובכך לחזק את הטענה לפיה ראה המנוח את מרכז חיו ב****. אלא כי עדותן של השכנות בעניין זה אינן מתיישבות עם טענה זו.

בית משפט לענייני משפחה בקריית שמונה

ת"ע 62923-08-19 גמזו נ' האפוטרופוס הכללי מחוז חיפה והצפון ואח'

ת"ע 20584-09-19

110. כך למשל בסעי' 8 לתצהירה של הגב' **** הצהירה כי ראתה את המנוח באספות ועד הבית, לטענתה המנוח היה מעורב מאוד בכל הקשור לניהול הבית המשותף אך כשנשאלה האם המנוח נכח בישיבות הועד ב – 5 שנים האחרונות לא ידעה לומר באיזו תדירות – ש. אני מפנה אותך לסעיף 8 לתצהירך – האם **** נוכח בישיבות ועד ב 5 שנים אחרונות? ת. אני לא יכולה לומר בודאות.

ש. סעיף 9 לתצהירך – תסבירי באיזה תדירות? ת. אני לא יכולה לומר אבל מן הסתם אנחנו נפגשים בסופר לא יכולה לומר אחת לשבועיים אחת לחודש סופרים, מעליות ישיבות ועד ואני לא תמיד נמצאת בישיבות ועד.

[פר' 3/5 עמ' 9 ש' 34-35, עמ' 10 ש' 1-3]

111. כמו כן גם הגב' **** לא ידעה להשיב לשאלה זו – ש. האם **** נוכח בישיבות ועד בחמש שנים אחרונות? ת. אני לא הייתי הולכת.

[ראה עמ' 12 ש' 13-14]

הפרדה רכושית מוחלטת

112. אין עוררין כי המנוח והנתבעת לא חלקו או שיתפו זה את זה ברכושם, לא הייתה כוונת שיתוף בנכסים ביניהם, שניהם הקפידו על הפרדה רכושית, לא איחדו את נכסיהם, לא היה להם חשבון בנק משותף, לא רכשו נכס משותף ולא היה להם כל רכוש משותף אחר (כפי שהודתה הנתבעת עצמה, פר' 3/5 עמ' 15 ש' 5-8, עמ' 20 ש' 24-27). הוכחה הפרדה בה כל אחד מבני הזוג שמר את נכסיו לעצמו, לא הוכח שיתוף רכושי בתקופת מגוריהם המשותפים, בוודאי שלא בתקופה הרלוונטית בה התגוררו בבתים נפרדים ובחקירתה הנגדית הודתה הנתבעת כי כל אחד מהם נשא בעצמו בהוצאות ביתו שלו (ראה פרו' 3/5 עמ' 14 ש' 24-27).

113. מהעדויות עולה כי הנתבעת רכשה לעצמה בית, לא לצרכי השקעה כי אם למגורים, בתקופת החיים הזוגיים, אלא שלמנוח עצמו לא היה כל קשר לבית זה. הרכישה בוצעה על דעתה של הנתבעת בלבד, בלי לשתף את המנוח ובלי להיוועץ בו. המנוח לא החזיק במפתח לבית הנתבעת והנתבעת לא החזיקה במפתח לביתו של המנוח. ברור היה, כפי שגם הנתבעת העידה, כי הרכוש שלה הוא שלה ולמנוח לא היה מעולם חלק בו, ואילו רכושו של המנוח

בית משפט לענייני משפחה בקריית שמונה

ת"ע 62923-08-19 גמזו נ' האפוטרופוס הכללי מחוז חיפה והצפון ואח'

ת"ע 20584-09-19

הוא רכושו ולה אין חלק בו. אמת, אין מניעה כי בני זוג יקיימו הפרדה רכושית ועדיין ייחשבו כידועים בציבור, כפי שבני זוג נשואים יכולים, על פי בחירתם, לחיות במשטר של הפרדה רכושית (ראה למשל: ע"א 107/87 פורסם בנבו). אם כי יוער, שעל פי כלל, בני זוג נשואים המבקשים הפרדה רכושית נדרשים לקבוע זאת בהסכם ממון, שאלמלא כן, המשטר הרכושי שיחול הוא זה הקבוע בחוק יחסי ממון.

114. על אף שהפרדה רכושית מוחלטת לבדה אינה מאיינת את האפשרות לקיום משק בית משותף, יש בה, לטעמי, ביחד עם מכלול הראיות הנוספות כדי להצביע על כך שהצדדים לא קיימו, ולא התכוונו לקיים משק בית משותף, למצער, לאחר שנת 2015.

115. ממכלול הראיות והעדויות שהובאו בפני הגעתי לכלל מסקנה כי המנוח והנתבעת ניהלו שני משקי בית נפרדים לחלוטין. אין מדובר בהפרדה מלאכותית או פורמאלית, אלא בהפרדה מהותית, מכוונת, על פיה לכל אחד מהצדדים, המנוח מזה והנתבעת מזה, ניהל את משק ביתו ושילם את הוצאות ביתו באופן בלעדי ואקסלוסיבי. לא היה עירוב בין משקי הבית, לא בתשלום הוצאות הבית ולא בהוצאות הכלכלה השוטפת.

116. בטרם נעילה מצאתי לנכון להתייחס גם לשאלת יחסיו של המנוח עם בני משפחתו. הראיות מלמדות כי גם אם הקשרים עם בני המשפחה לא היו קרובים מאד, פועל יוצא גם של המרחק במגורים, המנוח שמר על קשרי המשפחה וגם אחייניו ואחיו היו עמו בקשר. די אם יצויין בעניין זה כי המנוח חי תקופה לא מבוטלת אצל אחיין במרכז הארץ וכן אצל אחותו. עובדה המלמדת על יחסים קרובים וחמים. כמו כן גם בסוף ימיו בבית החולים היו באופן תדיר בני משפחה של המנוח. על כן גם הטענה כי למנוח לא היו קשרים עם בני משפחתו ולכן רצונו היה להוריש את רכושו לנתבעת אינה יכולה להתקבל.

סוף דבר

המקרה שבפני מלמד על הקושי הניצב בפני מי שנדרש להגדיר מארג חיים שלם ולדחוס אותו לתוך "הגדרה משפטית". את אותו קושי מובנה היטיב לתאר, כבר לפני למעלה מחמישה עשורים, כב' מ"מ הנשיא (כתוארו אז) השופט זילברג: **"הגדרת המשפחה המדויקת של 'ידועה בציבור כאשתו', היא קשה כקריעת ים סוף, או בלתי אפשרית כפתרון בעיית ריבוע העיגול. ניתנו לנו שלושה נתונים: ידועה, בציבור, כאשתו, ולא נתפרש לנו לא מקורו**

בית משפט לענייני משפחה בקריית שמונה

ת"ע 62923-08-19 גמזו נ' האפוטרופוס הכללי מחוז חיפה והצפון ואח'

ת"ע 20584-09-19

של הידע, לא זהותו של הציבור ואף לא מהותה של "האישות" שהציבור היודע מייחס לזוג הבלתי נשוי. ההווה אומר: משלושה נעלמים עלינו לעשות נגלה אחד." (ע"א 42/65 פורסם במאגרים)

117. השנים חלפו אך הקושי בהגדרה נותר כשהיה. לאחר שמיעת עדויות רבות ועיון במסמכים הגעתי למסקנה כי במועדים הרלוונטיים, קרי שנות חייו האחרונות של המנוח, היחסים בין הצדדים לא עלו לכדי יחסים של "ידועים בציבור". התנאים המפורטים בסעיף 55 לחוק הירושה – חיי משפחה וקיום משק בית משותף – לא התקיימו במקרה דנן. אין הדבר אומר כי לא שררו יחסי ידידות קרובה בין הצדדים, אולי אפילו יחסי אהבה (עד כמה שניתן להגדיר מושג זה), אך קיומם של אלה לבדם אינם מספיקים ואינם מספקים על מנת לראות במנוח ובנתבעת ידועים בציבור.

לאור זאת אני מורה על דחיית ההתנגדות למתן צו ירושה.

שקלתי היטב את שאלת ההוצאות, התוצאה ואופן ניהול המשפט, שבוודאי הצריך מהצדדים משאבים בלתי מבוטלים, מחייבים לכאורה פסיקת הוצאות משמעותיות. חרף האמור, אני סבור כי הנתבעת פעלה בתום לב, גם אם לא עלה בידה להוכיח את תביעתה, ולפיכך אסתפק בחיוב הוצאות מתון ביותר המשקף את התנהלות הצדדים. הנתבעת תשלם לתובעים סך של 5,000 ₪ כהוצאות משפט ושכ"ט עו"ד.

ב"כ התובעים יגיש פסיקתא – צו ירושה - לחתימתי.

פסק הדין ניתן לפרסום בהשמטת כל פרט מזהה.

המזכירות תמציא העתק פסק הדין לצדדים ותסגור את התיקים שבכותרת.

ניתן היום, כ"ב אלול תשפ"א, 30 אוגוסט 2021, בהעדר הצדדים.

בית משפט לענייני משפחה בקריית שמונה

ת"ע 62923-08-19 גמזו נ' האפוטרופוס הכללי מחוז חיפה והצפון ואח'

ת"ע 20584-09-19

רון ארנון, שופט